

ONDERZOEK:
Waregem, Goossenssite

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	+
Programma van Maatregelen	
©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	+
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	+
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	+
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	+
DEEL 8	Assessment van historische data	+
DEEL 9	Assessment van archeologische data	+
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 3	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...
BIJLAGE 4	Foto's van het plaatsbezoek
BIJLAGE 5	Sloopopvolgingsplan
BIJLAGE 6	Kaarten op A4 (kadasterkaart)

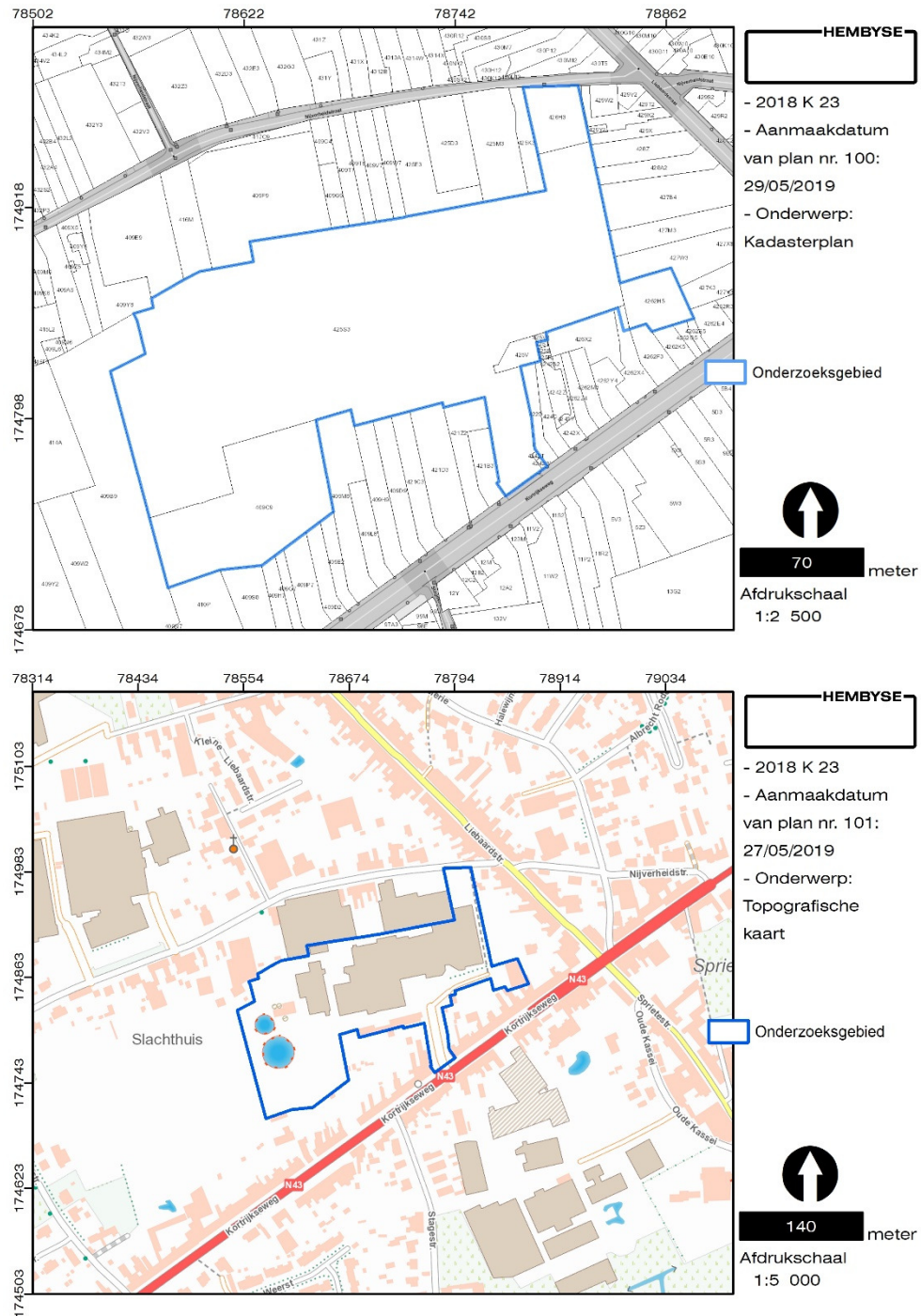
ONDERZOEK:
Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering van het onderzoek 2
2	Projectcodes 4
3	Betrokken actoren..... 4
4	Bewaring van de data 5
Figuur 1.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart. 3
Figuur 2.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED-dekking..... 6

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Waregem	
Deelgemeente	Beveren-Leie	
Straat en straatnummer	Kortrijkseweg 361	
Kadastrale situering	Afdeling	4
	Sectie	A
	Percelen	424/02T; 425V2; 409C9; 426H3; 426/02H5; 425S3; 424/02W; 425V; 426/02X4 (deels)
Lambert 72-coördinaten	NO	X: 78811,706 x Y: 174988,035 m
	ZW	X: 78578,71 x Y: 174702,543 m
Oppervlakte	38906,91 m ²	3,89 ha
Oppervlakte bodemingreep	34762,96	0,34 ha
Datum van toekenning van de opdracht	31 oktober 2018	
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

Voor een gedetailleerde kadasterkaart met aanduiding van de kadasternummers wordt verwezen naar de bijlage van dit dossier.

2 Projectcodes

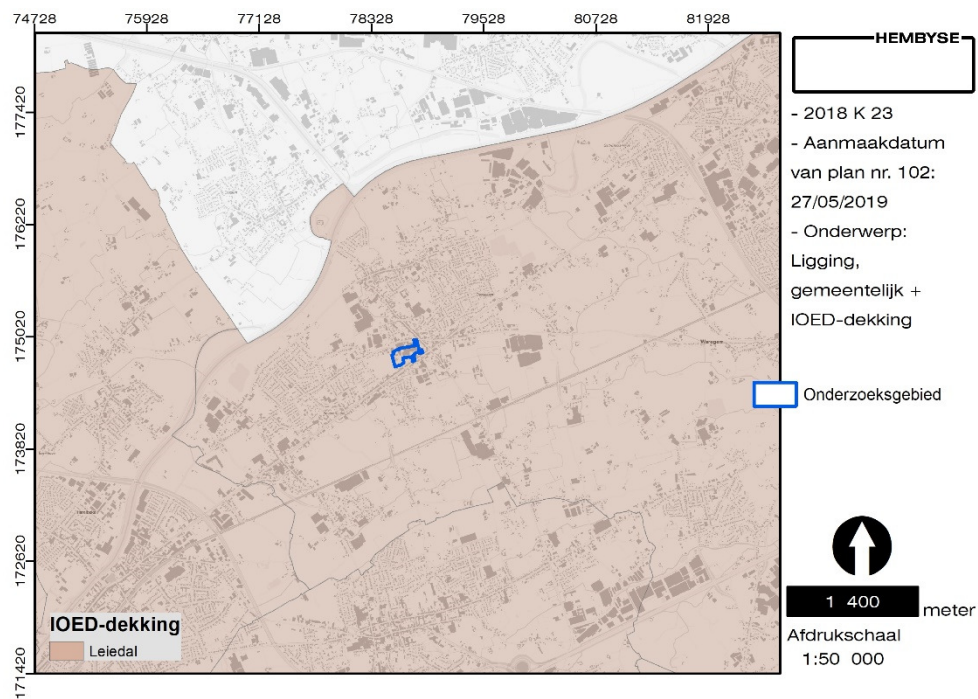
Bureaustudie	2018 K 23
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	WAR-GOO

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	Nvt.	
Initiatiefnemer (privacyfiche)		
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling — van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	64
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2018. <i>Archeologienota naar aanleiding van de herinrichting van een bedrijventerrein op de voormalige Goossenssite te Waregem</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 64, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■
Bewaring archeologisch ensemble	n.v.t.
Gebruiker van het archeologisch ensemble	n.v.t.
Bevoegde IOED	IOED Leiedal
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Trezoor Vier Linden 1 8501 Kortrijk

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED-dekking.

ONDERZOEK:
Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL	2
Beschrijving van het onderzoeksgebied	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE

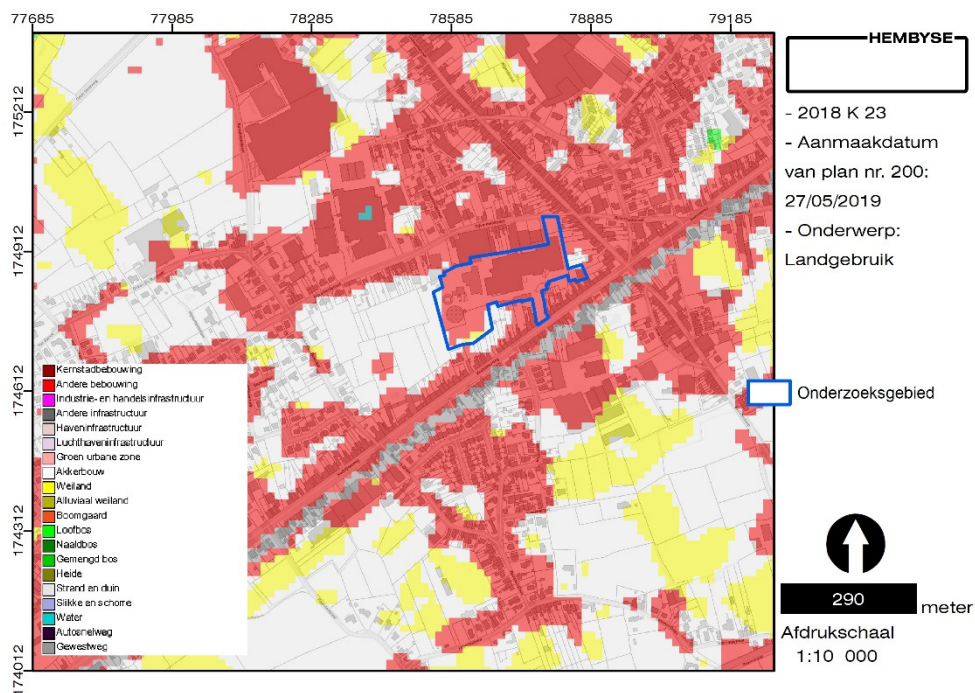
1	Beschrijvend gedeelte.....	2
1.1	Huidige situatie: landgebruik	2
1.2	Huidige situatie: bodembedekking	3
1.3	Ruimtelijke ordening	11
1.3.1	Gewestplan.....	11
1.3.2	RUP/PRUP/BPA ?	11
1.4	Beschrijving geplande werken	12
1.5	Impact op het archeologietraject	14
2	Tussentijds besluit.....	16
3	Bibliografie voor deel 2.....	17
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 2.....	18

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Huidige situatie: landgebruik

De huidige fysieke situatie van het onderzoeksgebied dient te worden onderzocht om het archeologietraject correct te bepalen. Met andere woorden: welke impact heeft het huidige bodemgebruik op het archeologietraject ?

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten noordoosten van de dorpskom van Beveren-Leie, een deelgemeente van Waregem. Niettemin wordt de omgeving gekenmerkt door een sterk verstedelijkt uitzicht. Deze situatie kan worden afgelezen uit het gekarteerde landgebruik.

2

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand van de regio.

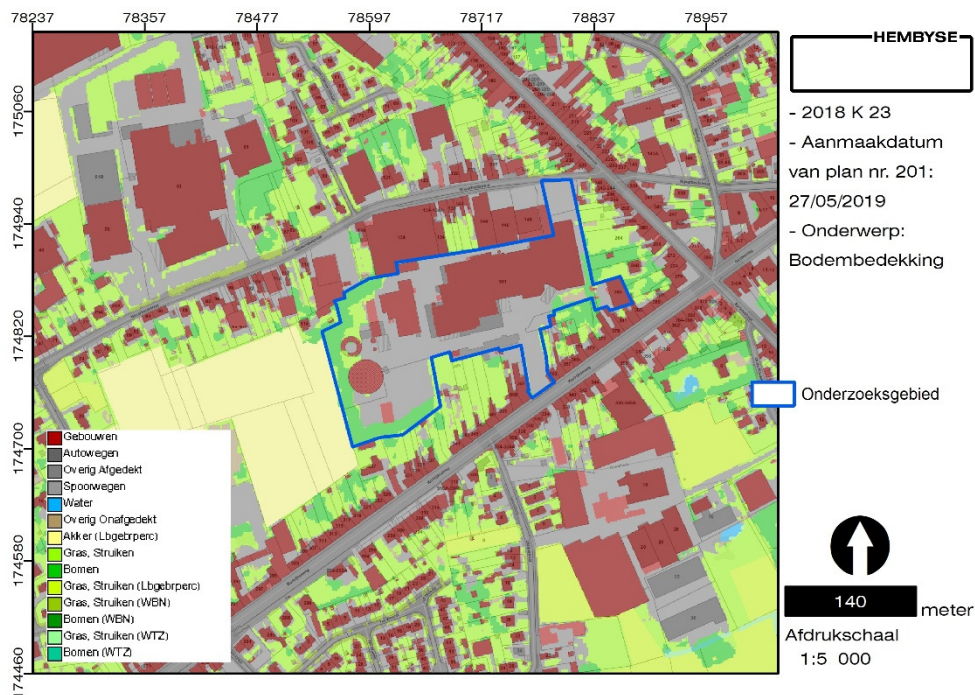
Het onderzoeksgebied staat nagenoeg volledig ingekleurd als een zone voor 'andere bebouwing', wat betekent dat het grootste deel van het gebied bedekt wordt door gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten waarbij tussen 30 en 80% van het totale oppervlak verhard is. Tussenin kunnen zich kleinere groene zones en open bodem bevinden.

Enkele kleinere zones in het (zuid)westen staan gekarteerd als zones voor 'akkerbouw' en 'weideland'. Deze kartering sluit meer aan bij de percelen ten (zuid)westen van het onderzoeksgebied die inderdaad als landbouwgrond gebruikt worden.

Dit landgebruik komt ten dele terug op de bodembedekkingskaart voor Vlaanderen.

1.2 Huidige¹ situatie: bodembedekking

Op de bodembedekkingskaart is de 21^e-eeuwse situatie grafisch weergegeven, weliswaar op een meer gedetailleerde en bijgevolg meer accurate manier.

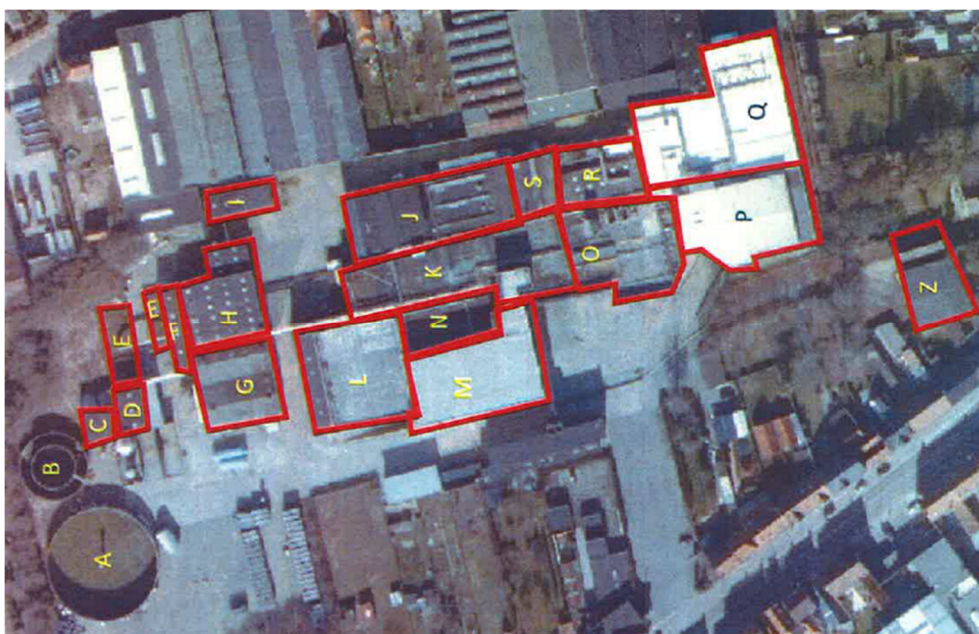
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.

Het grootste deel van het onderzoeksgebied staat ingekleurd middels gebouwen en verharde zones. Enkele kleinere zones in het (zuid)westen staan gekarteerd als gras, struiken en bomen en vormen een buffer op de overgang van de industriezone naar de omliggende akkerlanden en woongebieden.

Het betreft de heden verlaten en dus niet meer in gebruik zijnde gebouwen op het terrein van Slachthuizen Goossens, die slachtactiviteiten van varkens uitvoerde. De exploitatie van de site maakte een aanvang in 1973 en doorheen de jaren zijn verschillende uitbreidingswerkzaamheden uitgevoerd.

Onderstaande luchtfoto geeft een zicht op de site zoals deze in 2016 verlaten werd.

¹Ten tijde van de opmaak van de archeologienota, dat is tussen september 2018 en oktober 2019.

Figuur 3. Indeling van de aanwezige gebouwen². Zie ook de sloopinventaris voor een beschrijving van elk aangeduid gebouw.

Het terrein is vanuit de Kortrijkseweg in het zuiden van het onderzoeksgebied toegankelijk via een verharde toegangsweg. Deze komt uit op het hoofdgebouw van de site met voorliggende weegbrug en een laadkuil voor vrachtwagens.

² Verheye J. & Van Hyfte M., 2019. Slooelopvolgingsplan gebouwen uitgebreide procedure. Slachthuizen Goossens nv, Kortrijkseweg 361, 8791 Waregem, Labo Devlieger, Zelzate.

Figuur 4. Zicht op de weegbrug en de laadkades (foto genomen in noordoostelijke richting, boven) en zicht op de laadkades ten zuiden van gebouw O (foto genomen in noordelijke richting, onder, © Hembyse).

Deze laadkuil vormt de verbinding met de achterliggende koelcellen (gebouwen O, P en Q), slachthallen (gebouwen R en S), stallen (gebouw J) en de versnijdingszaal (gebouw K). De gebouwen aan de zuidzijde van dit bouwblok bestaan uit een koelcel met laadkaaien (gebouw M) en een koelcel met wasstraat (gebouw L). Ten zuiden van gebouw M, aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied, bevindt zich een langwerpig kantoorgebouw waarlangs de toegangsweg in westelijke richting verder loopt.

Figuur 5. Zicht op de toegangsweg met links gebouwen L (voor) en M (achter) en rechts het te behouden kantoorgebouw (foto genomen in oostelijke richting, © Hembyse).

In het westen van het onderzoeksgebied bevinden zich twee ronde structuren, waarvan de grootste een biologische waterzuivering (gebouw A) betreft en het kleinste een slibbekken (gebouw B). Het gebouwcomplex dat hieraan grenst bestaat uit enkele kleinere loodsen “technieken” (gebouwen C en D) en een loods met biofilters (gebouw E).

Het grotere gebouwcomplex ten oosten hiervan bestaat uit twee loodsen (gebouwen F en H) en een afvalverwerkingsgebouw (gebouw G). Tot slot bevindt zich in de noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied nog een pomplokaal.

Figuur 6. Zicht op de binnenzijde van gebouw H (foto genomen in westelijke richting, © Hembyse).

Ten tijde van het plaatsbezoek -uitgevoerd op 9 november 2018- was reeds een deel van het hoofdgebouw gesloopt: het betreft de voormalige stallen (gebouw J) in het noorden en het oudste gedeelte van het slachthuis.

Figuur 7. Zicht op de gesloopte gebouwen in het noorden van het onderzoeksgebied (foto genomen in oostelijke richting, © Hembyse).

Tijdens het plaatsbezoek kon worden vastgesteld dat deze stallingen voorzien waren van een gedeeltelijk ingegraven betonnen mestkelder. Dit soort kelders bestaat uit een gecompartmenteerde ruimte, waarboven de onfortuinlijke dieren op betonnen roosters gestald worden. De uitwerpselen van de dieren, die omwille van hun eenzijdige en onnatuurlijke voeding waterachtig is, komt door de roosters in de mestkelders terecht. Van daaruit kan de mest worden opgepompt en aangewend als meststof voor de landbouw of als grondstof voor biobrandstoffen.

Figuur 8. Zicht op de resten van de mestkelder te Waregem, rechts: onfortuinlijke vleesvarkens op dergelijke roosters. Onder: mestkelders in aanbouw.

Ook het gebouw voor de stockage van varkenshaar en waar de voorzuivering van het afvalwater plaatsvond, was reeds ten dele gesloopt.

Figuur 9. Zicht op de gesloopte gebouwen in het westen van het onderzoeksgebied (foto genomen in noordelijke richting, © Hembyse).

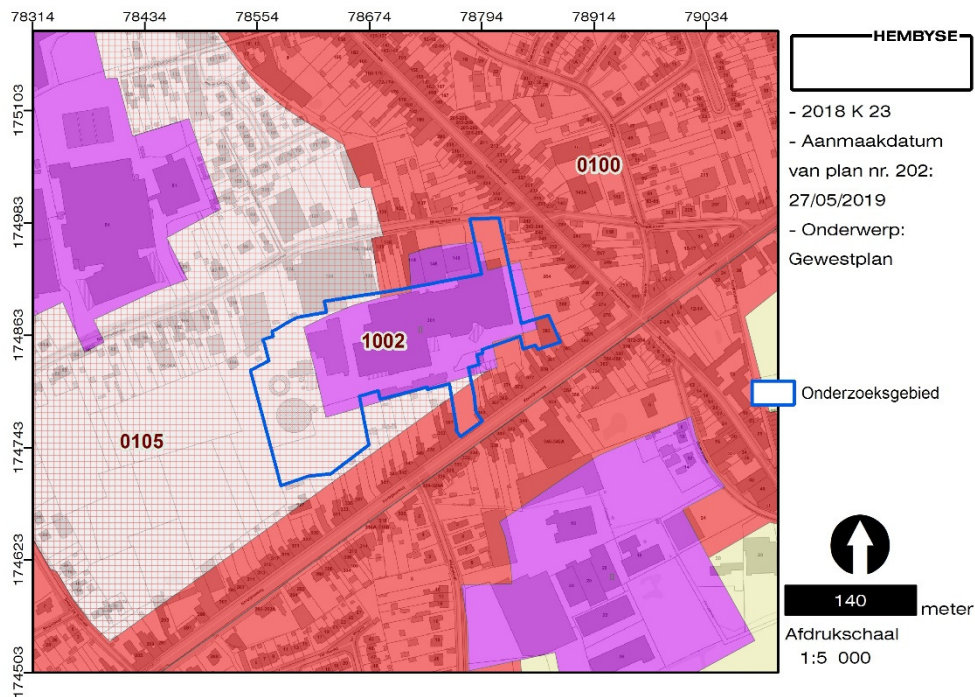
Samengevat kan gesteld worden dat het onderzoeksgebied volledig bebouwd en verhard is, waardoor het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zo dit noodzakelijk zou blijken voor de inschatting van het archeologisch kennispotentieel van de site, in een uitgesteld traject dient te gebeuren: er dient immers eerst een sloopvergunning afgeleverd te worden.

Nu het archeologietraject gekend is, kan de onderzoeksopdracht worden afgebakend.

1.3 Ruimtelijke ordening

1.3.1 Gewestplan

De deelgemeente Beveren-Leie valt binnen het gewestplan 'Kortrijk', dat dateert uit 1977. Het onderzoeksgebied bevindt zich volgens dat gewestplan ten dele in een zone voor milieubelastende industrieën (1002), ten dele binnen woongebied (code 0100) en ten dele binnen woonuitbreidingsgebied (code 0105).

Figuur 10. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het Gewestplan 'Kortrijk'.

Het Gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat van kracht is op die plekken waar het niet vervangen werd door een nieuwer plan. De meest recente gewestplannen dateren van het jaar 2000.

1.3.2 RUP/PRUP/BPA ?

Het digitaal beschikbare gewestplan is echter enkel geschikt voor een gebruik op middenschallig niveau. In het verleden werden gemeentelijke bestemmingsplannen aangemaakt om het gewestplan te verfijnen. Deze bijzondere plannen van aanleg (BPA) blijven echter beperkt tot enkele kernzones. Hierna zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plaatsen gewijzigd door de opmaak van "ruimtelijke uitvoeringsplannen" (RUP), maar dat geldt niet voor het huidige onderzoeksgebied. Voor het onderzoeksgebied te Beveren-Leie is er geen GRUP, RUP of BPA opgemaakt of van toepassing. Het Gewestplan van 1977 is dus nog steeds van toepassing.

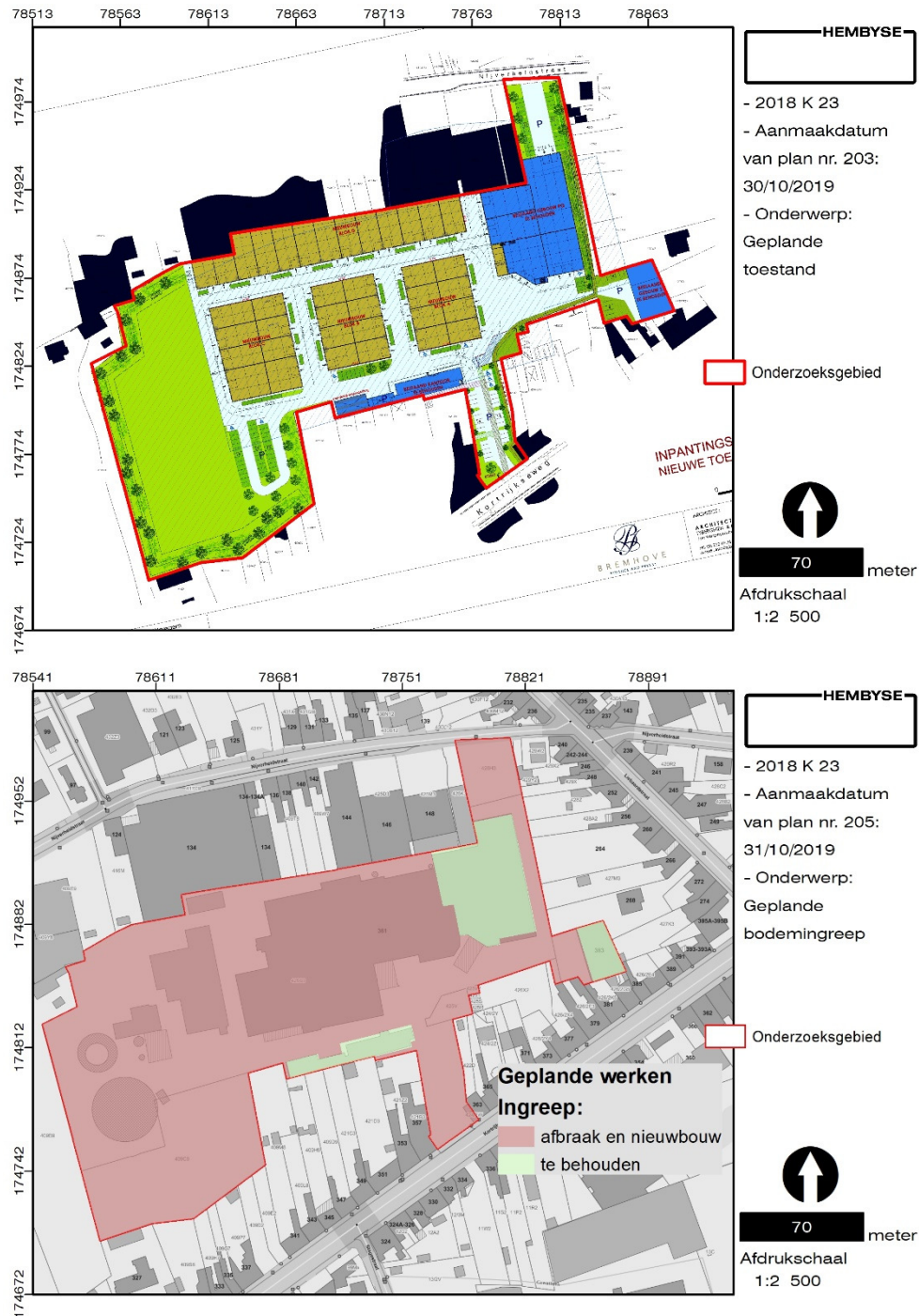
Binnen het kader van deze bestemming wenst de initiatiefnemer de bestaande bedrijfsinfrastructuur her op te waarderen middels renovatie enerzijds en sloopwerken en nieuwbouw anderzijds. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor **stedenbouwkundige handelingen** vereist.

1.4 Beschrijving geplande werken

Voor de geplande werkzaamheden is een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist.

De geplande werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied behelzen:

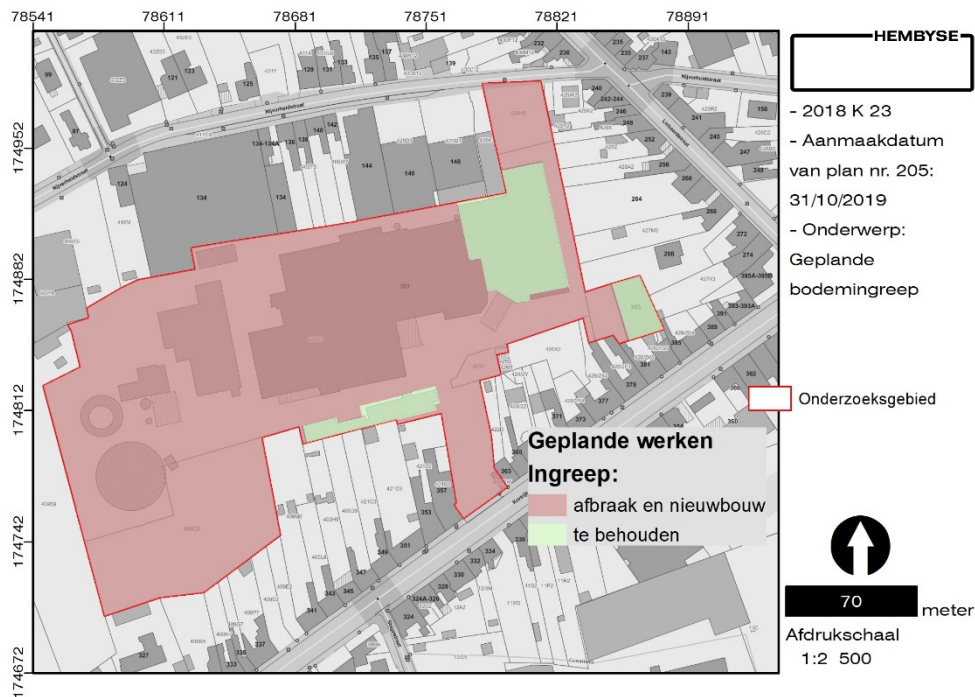
- Het renoveren van een deel van de bestaande bebouwing
- Het slopen van een deel van de aanwezige infrastructuur
- Het opruimen van de reeds gesloopte delen
- De nieuwbouw van een aantal bedrijfsunits
- Uitbreken en opnieuw aanleggen van verharding
- Rooien van een aantal bomen
- Het inrichten van een aantal groenzones

Figuur 11. Inplantingsplan (© opdrachtgever). Onder: syntheseplan van de geplande werkzaamheden.

Het onderzoeksgebied bevindt zich **buiten een vastgestelde archeologische zone**; de perceelsoppervlakte bedraagt meer dan 3000m² en de geplande werkzaamheden behelzen een bodemingreep van meer dan 1000m². Het betreft een privaatrechtelijke aanvrager. Het volledige onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van 38906m², waarbinnen de geplande werkzaamheden een

bodemingreep van 34762,96 m² behelzen (i.e. 89,3 % van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied).

Figuur 12. Aanduiding van de geplande bodemingrepen (in het rood) en de te behouden zones (in het groen).

Deze geplande werken maken de opmaak van een archeologienota, die deel uitmaakt van de omgevingsvergunning, noodzakelijk. Voor meer details en sneden van de geplande toestand wordt naar de **bijlage van dit dossier** verwezen.

1.5 Impact op het archeologietraject

Het reguliere archeologietraject bestaat uit 1. een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en indien noodzakelijk 2. een vooronderzoek met ingreep in de bodem.

1. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bestaat uit een bureauonderzoek (zie Deel 3) en niet-intrusief vooronderzoek op terrein (in dit geval terreininspectie).
2. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat uit één of meerdere intrusieve vooronderzoeken.

Gezien de huidige staat van het terrein is enkel een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem mogelijk, met andere woorden: er is enkel een bureauonderzoek mogelijk. Alle andere vooronderzoeken, zij het niet-intrusief, zij het intrusief, kunnen enkel gebeuren na het bekomen van de omgevingsvergunning en het slopen van de bestaande bebouwing.

Indien uit de bureaustudie zou blijken dat één of meerdere vooronderzoeken noodzakelijk zouden zijn voor een inschatting en een waardering van het

archeologisch kennispotentieel, dan dient dit te gebeuren na het afleveren van de omgevingsvergunning. Het archeologietraject is daardoor beïnvloed: alle overige vooronderzoeken dienen te worden uitgesteld, i.e. het archeologietraject is een zgn. uitgesteld traject.

2 Tussentijds besluit

Op basis van de data van de bestaande toestand blijkt dat het volledige terrein waar binnen de geplande werkzaamheden zullen plaatsvinden bebouwd en verhard is. Naar aanleiding van de geplande herinrichting van het bedrijventerrein is een behoud van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren in situ niet mogelijk. De aan- of afwezigheid hiervan dient te worden onderzocht middels een bureaustudie en een eventueel vooronderzoek zonder of -indien nodig- met ingreep in de bodem. De bestaande bebouwing dient echter eerst gesloopt te worden waardoor de uitvoering van eventueel noodzakelijk vooronderzoek in een uitgesteld traject dient te gebeuren.

3 Bibliografie voor deel 2

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 2

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand van de regio.	2
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.	3
Figuur 3. Indeling van de aanwezige gebouwen. Zie ook de sloopinventaris voor een beschrijving van elk aangeduid gebouw.	4
Figuur 4. Zicht op de weegbrug en de laadkades (foto genomen in noordoostelijke richting, boven) en zicht op de laadkades ten zuiden van gebouw O (foto genomen in noordelijke richting, onder, © Hembyse).	5
Figuur 5. Zicht op de toegangsweg met links gebouwen L (voor) en M (achter) en rechts het te behouden kantoorgebouw (foto genomen in oostelijke richting, © Hembyse).	6
Figuur 6. Zicht op de binnenzijde van gebouw H (foto genomen in westelijke richting, © Hembyse).	7
Figuur 7. Zicht op de gesloopte gebouwen in het noorden van het onderzoeksgebied (foto genomen in oostelijke richting, © Hembyse).	8
Figuur 8. Zicht op de resten van de mestkelder te Waregem, rechts: onfortuinlijke vleesvarkens op dergelijke roosters. Onder: mestkelders in aanbouw.	9
Figuur 9. Zicht op de gesloopte gebouwen in het westen van het onderzoeksgebied (foto genomen in noordelijke richting, © Hembyse).	9
Figuur 10. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het Gewestplan 'Kortrijk'.	11
Figuur 11. Inplantingsplan (© opdrachtgever). Onder: syntheseplan van de geplande werkzaamheden.	13
Figuur 12. Aanduiding van de geplande bodemingrepen (in het rood) en de te behouden zones (in het groen).	14

ONDERZOEK:
Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL	3
Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE

1	Onderzoeksopdracht.....	2
1.1	Onderzoeksdoel.....	2
1.2	Methodiek.....	2
1.3	Personele inzet	3
1.4	Afwijkingen op de CGP	3
1.5	Randvoorwaarden.....	3
2	Tussentijds besluit.....	5
3	Bibliografie voor deel 3.....	6
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 3.....	6

1 Onderzoeksopdracht

1.1 Onderzoeksdoel

De huidige onderzoeksopdracht bestaat uit een bureaustudie om te bepalen wat het archeologisch kennispotentieel van de site is, hoe dit eventueel moet worden vastgesteld en wat de te nemen maatregelen zijn, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten.

Concreet wordt getracht vast te stellen of een archeologische site binnen het onderzoeksgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand hiervan zijn. Tevens wordt de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel archeologische erfgoed vastgesteld.

De resultaten van dit onderzoek laten dan toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan. De bureaustudie kan worden gedistilleerd tot onderstaande basisonderzoeksvragen:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*
- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

2

1.2 Methodiek

Om de huidige onderzoeksopdracht te volbrengen en een correcte inschatting te maken van het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed en kennispotentieel binnen het onderzoeksgebied, worden bestaande en publiek beschikbare bronnen geselecteerd, geraadpleegd en geïnterpreteerd. Dit leidt tot de voorwaardelijkheidsverklaring dat het onderzoek niet exhaustief is en een specifiek doel voor ogen houdt. Daarvoor worden zowel historisch kaart- en fotomateriaal, als archeologische en geologische bronnen geselecteerd, geraadpleegd en geïnterpreteerd. Alle grondplannen zijn opgemaakt en verwerkt in het cartografisch projectiesysteem Lambert 1972, de basis voor de Belgische topografische kaarten sinds 1972 (tevens conform de CGP).

Aangezien de opmaak van de archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet, is de bureaustudie voor de archeologienota met uitgesteld traject opgemaakt conform de vigerende “*Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren*”.

1.3 Personele inzet

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door erkende archeologen van Hembyse Archeologie, namelijk:

- Hadewijch Pieters (erkend archeoloog, assistent-aardkundige)
- Bart De Smaele (erkend archeoloog, assistent-aardkundige)

Alle geloofsbrieven zijn aantoonbaar via CV.

Figuur 1. Zicht op het huidige onderzoeksgebied.

1.4 Afwijkingen op de CGP

Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd.

In het Verslag van Resultaten zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de vigerende Code van Goede Praktijk. In het Programma van Maatregelen voor dit onderzoeksgebied (cf. Deel 10, Synthese en waardering) worden geen afwijkingen ten opzichte van de vigerende Code van Goede Praktijk voorzien.

1.5 Randvoorwaarden

Er zijn geen specifieke randvoorwaarden van toepassing.

Zolang er geen uitsluitel gegeven kan worden aangaande de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied, dient het volledige onderzoeksgebied als een archeologische site beschouwd te worden. Concreet betekent dit dat er tot de bekrachtiging van de archeologienota of nota geen

bodemingrepen mogen plaatsvinden teneinde het eventueel aanwezige archeologisch bodemarchief niet te vernietigen.

2 Tussentijds besluit

Het archeologisch onderzoek aan de Goossenssite te Beveren-Leie (Waregem) bestaat in eerste instantie uit een bureauonderzoek. Indien hieruit zou blijken dat een prospectie zonder of met ingreep in de bodem noodzakelijk is voor het bevestigen/uitsluiten van de aanwezigheid van een waardevolle archeologische site, dient dit in een uitgesteld traject te gebeuren.

Het huidige (bureau)onderzoek wordt uitgevoerd door gekwalificeerd personeel en conform de vigerende Code van Goede Praktijk.

3 Bibliografie voor deel 3

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 3

Figuur 1. Zicht op het huidige onderzoeksgebied.3

ONDERZOEK:

Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL

6

Assessment van landschappelijke data

INHOUDSOPGAVE

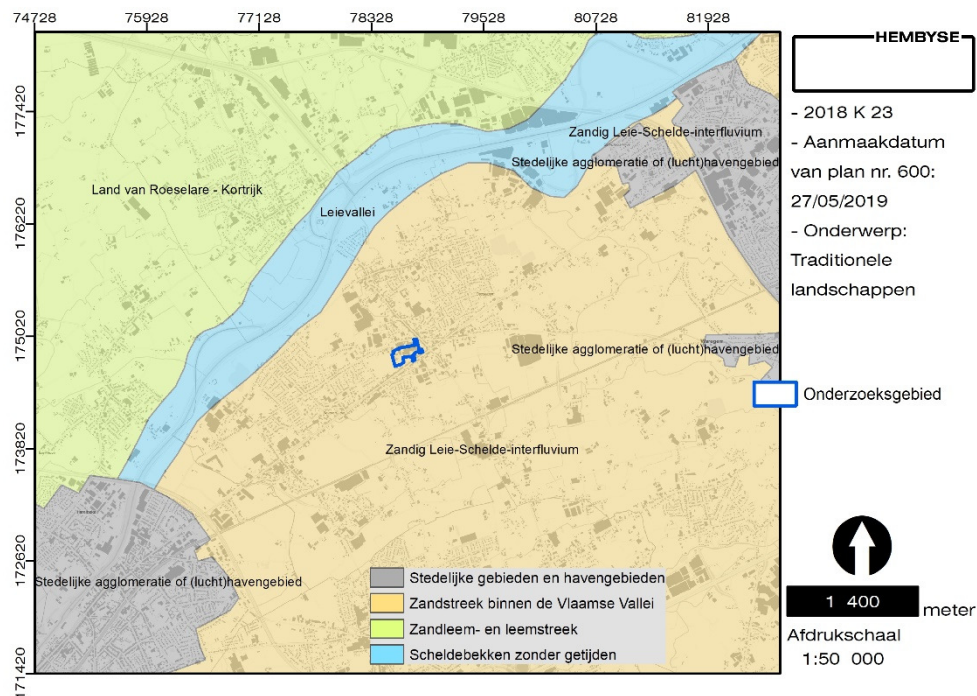
1	Landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied	2
1.1	Traditionele landschappenkaart	2
1.2	Fysisch-geografische gegevens	3
1.2.1	Topografie.....	3
1.2.2	Hydrografie	7
1.2.3	Erosiegevoeligheid	8
2	Tussentijds besluit.....	11
3	Bibliografie voor deel 6.....	12
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 6.....	13

1 Landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied

1.1 Traditionele landschappenkaart

Het onderzoeksgebied maakt grotendeels deel uit van het sterk verstedelijkte weefsel van de agglomeratie van Beveren-Leie, dat zich binnen een traditioneel landschap genesteld heeft. Wat nog rest van dit traditionele landschap behoort tot het Zandig Schelde-Leie Interfluvium, dat deel uitmaakt van de Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei en waarbij het onderzoeksgebied zich bevindt nabij de noordelijke overgang naar de alluviale vlakte van de Leie.

Deze grotere regionale landschapsgehelen zijn in de traditionele landschappenkaart¹ vervat.

2

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied op de traditionele landschappenkaart.

Het landschap rond Beveren-Leie wordt gekenmerkt door een zwak golvend reliëf waarvan de hoogte varieert tussen +10 en +20 meter ten opzichte van de zeespiegel. Het hoogste punt bevindt zich nabij de Tomberg en Leenakker, ten oosten van de oude dorpskern. Het reliëf daalt in noordelijke richting, naar het brede valleigebied van de Leie enerzijds en de depressie van de Gaverbeek anderzijds.² De Leievallei zelf wordt gekenmerkt door eertijds vochtige riviergraslanden, afgewisseld met licht geprononceerde kouterruggen met open akkerland. Echter,

¹ Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.*

² Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Beveren-Leie* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/15748> (geraadpleegd op 27 mei 2019).

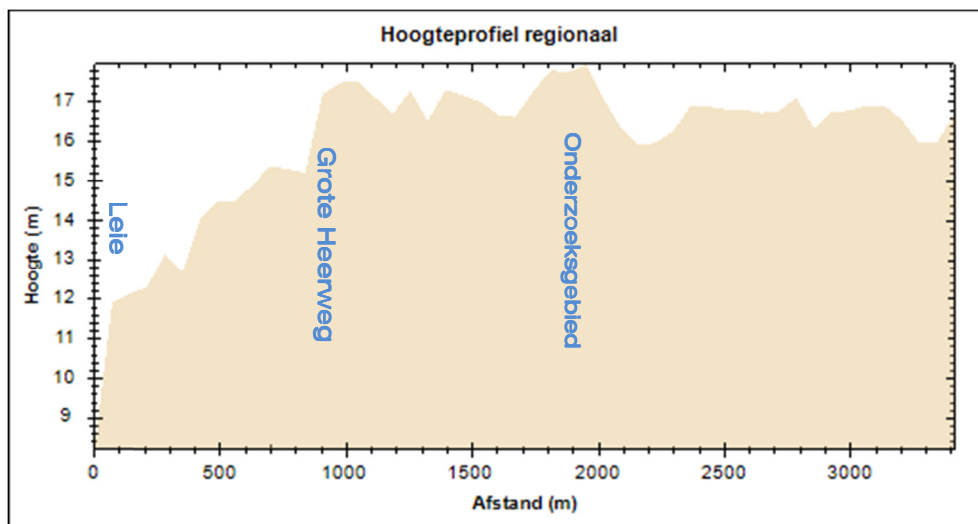
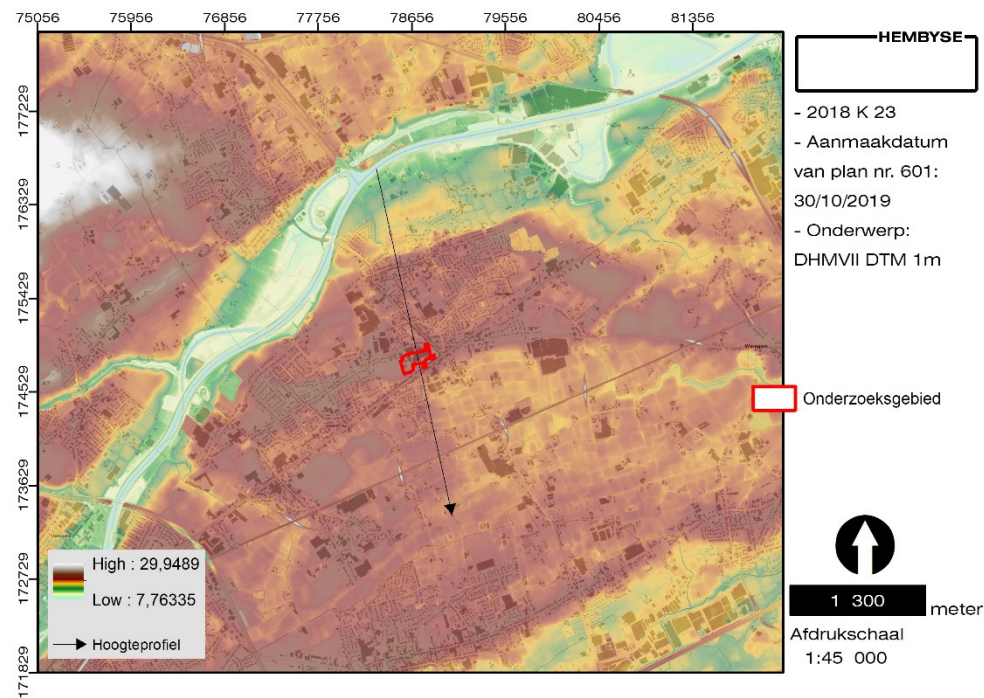
door de talrijke recente woonuitbreidingen en andere ruimtelijke ontwikkelingen zijn deze oorspronkelijke kenmerken sterk vervaagd.

Het oorspronkelijke traditionele landschap is het resultaat van een hydrografische en geologische situatie, waarop de mens doorheen het verleden een onweerlegbare impact heeft gehad. In de volgende hoofdstukken zal worden onderzocht in welke geologische en bodemkundige situatie het onderzoeksgebied zich bevindt en welke sporen de mens hierin heeft achtergelaten.

1.2 Fysisch-geografische gegevens

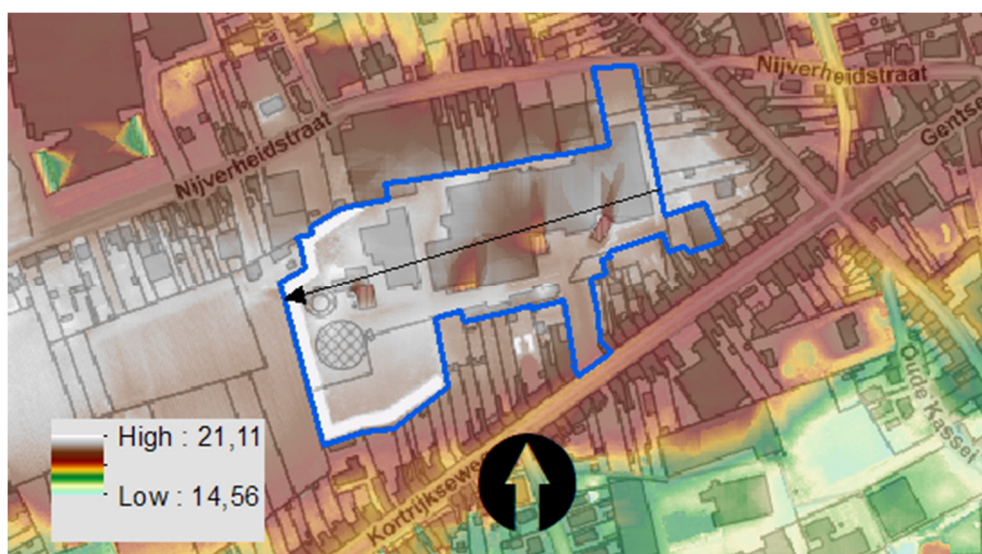
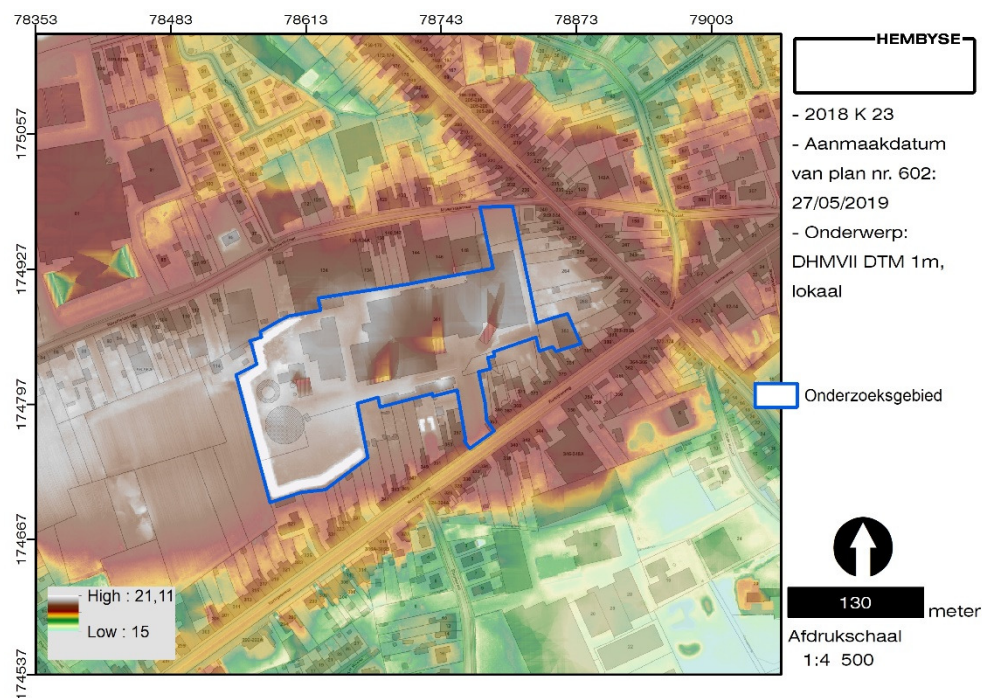
1.2.1 Topografie

Het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II toont hoe het onderzoeksgebied zich bevindt in het zandig Schelde-Leie interfluvium, dat gelegen is tussen de Leie in het noorden enerzijds en de heuvelkam Wortegem-Ooike in het oosten anderzijds. Ten westen van het onderzoeksgebied, in het centrum van Beveren-Leie, bevinden zich de Tomberg en Leenakker, de hoogste punten op deze donk. Het onderzoeksgebied bevindt zich ongeveer op dezelfde hoogte, langsheen de Kortrijkseweg die zich bovenop de donk een weg slingert tussen Kortrijk, via Waregem, naar Gent.

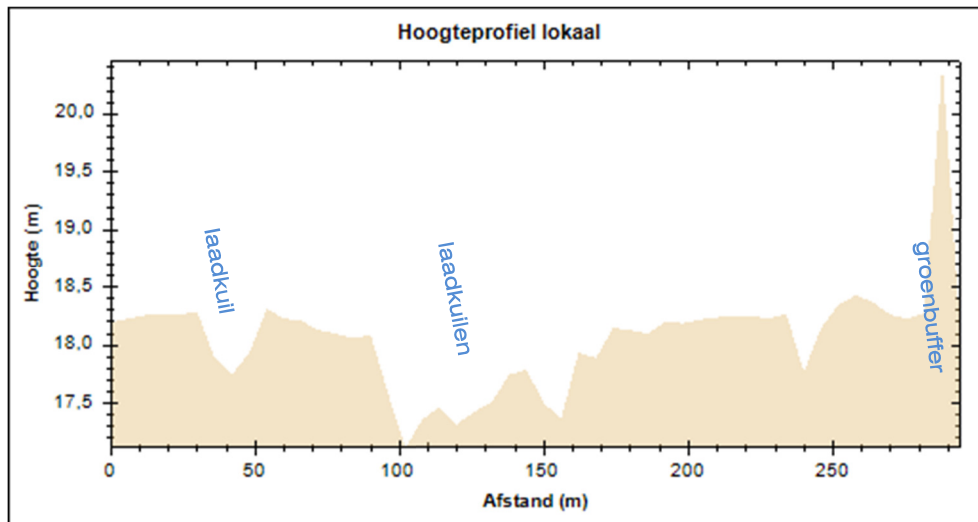

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m (boven) en hoogteprofiel van het zandige ScheldLeie interfluvium met aanduiding van het onderzoeksgebied.

Op een meer lokaal niveau is de antropogene invloed op (de omgeving van) het projectgebied duidelijk zichtbaar, al moet aangestipt worden dat de aanwezige hoogteverschillen uitvergroot worden op de grafische weergave van het hoogteprofiel. Deze hoogteverschillen konden ook worden vastgesteld tijdens het plaatsbezoek (cf. supra). De hoogteverschillen zijn voornamelijk te wijten aan de bestaande bedrijfsinfrastructuur, en dan met name de laad- en loskades enerzijds en de groenbuffer in het westen anderzijds.

>> volgende pagina

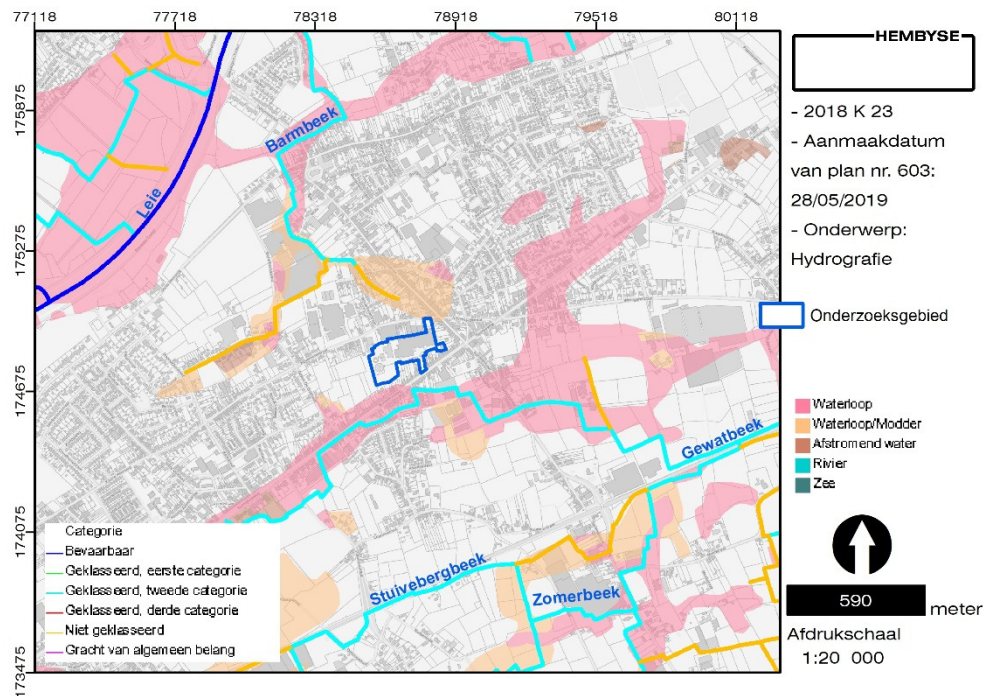
Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, DTM 1m (boven) en hoogteprofiel van het projectgebied (onder).

Op basis van het hoogteprofiel van het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat het gebied -algemeen beschouwd- relatief vlak is, met een hoogte van minimaal +17,2 meter ten opzichte van de TAW tot een hoogte van circa 21,3 meter ten opzichte van de TAW, met inbegrip van de artificiële hoogteverschillen (laadkuilen en groenbuffers).

Over het algemeen kan gesteld worden dat het projectgebied zich op een hoger gelegen donk bevindt en op lokaal niveau gekenmerkt wordt door een zeer sterk door de mens beïnvloede situatie. In volgende hoofdstukken zal dieper worden ingegaan op de aard van deze ingrepen, en de impact die deze gehad hebben op het archeologisch potentieel van het projectgebied.

1.2.2 Hydrografie

De ontwikkeling van het onderzoeksgebied hangt nauw samen met de hydrografische situering ervan. Zoals de topografische situering reeds aangaf, bevindt het onderzoeksgebied zich op een hoger gelegen kouterrug, wat betekent dat er geen sprake is van een natuurlijk overstromingsrisico. Niettemin is er sprake van een vrij groot aantal beken, die zorgen voor de afwatering van de heuvelrug Wortegem-Ooike ten zuidoosten van het onderzoeksgebied.

Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse Hydrografische Atlas en de van nature overstrombare gebieden.

Een deel van deze beekstelsels stromen rechtstreeks af naar de Leie, die in het noorden de grens vormt met de gemeenten Bavikhove en Ooigem. Hier stroomt de Barmbeek -als belangrijkste aftakking van de Ezelbeek- rechtstreeks af naar de Leie. De Gewatbeek, de Stuivebergbeek en de Zomerbeek wateren als bovenlopen van de Leemputbeek oostwaarts af.

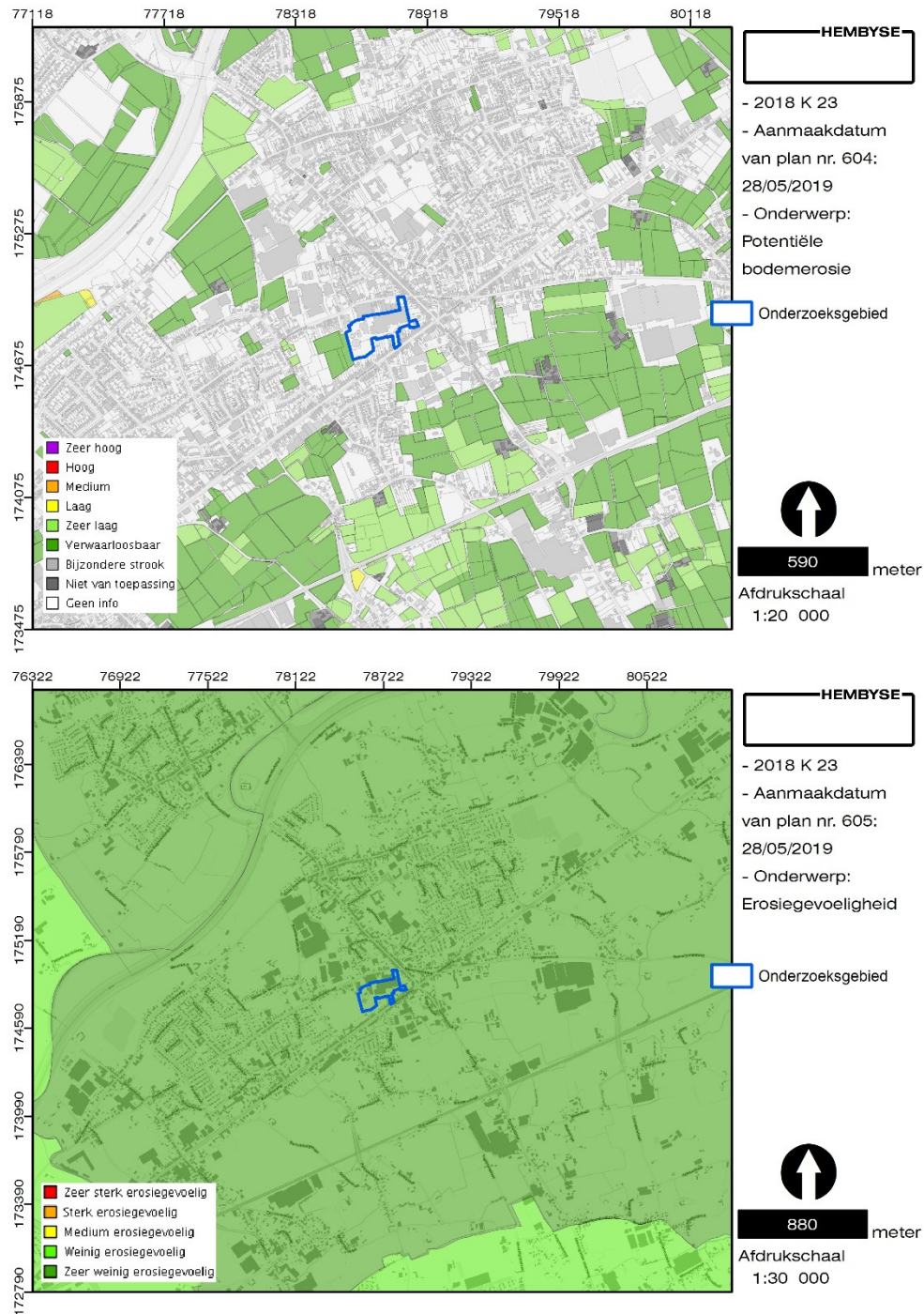
De gekarteerde hydrografische situatie gaat bijgevolg terug op een eeuwenoude geologische evolutie, die zich heden ten dage nog steeds verder zet. In dat kader kan het onderzoeken van de erosiegevoeligheid van het onderzoeksgebied een licht werpen op de mogelijke bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed.

1.2.3 Erosiegevoeligheid

De erosiegevoeligheid van een onderzoeksgebied is niet zelden een reflectie van de hydrografische situatie. De mate waarin een gebied erodeert kan ook gevolgen hebben voor de archeologische waarde van het gebied: wanneer een site zich in een sterk tot zeer sterk erosiegevoelig gebied bevindt, is algemeen gesteld de kans op bewaring kleiner, of is de kans op het beschadigen van dit archeologisch erfgoed groter. Anderzijds kunnen archeologische lagen door geërodeerde pakketten worden afgedekt, waarbij de kans op een goede bewaring over het algemeen verbetert (of beter wordt geacht). Om de erosiegevoeligheid van het onderzoeksgebied in te schatten kunnen zowel de Erosiegevoeligheidskaart voor Vlaanderen als de Potentiële bodemerosiekaart per perceel worden onderzocht.

De Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten geeft voor elke gemeente in Vlaanderen de gemiddelde gevoeligheid voor bodemerosie weer (de dato 2006). De kaart geeft dus op niveau van Vlaanderen een eerste indicatie van de locatie van erosiegevoelige gebieden. De kaart is een afgeleide van de potentiële bodemerosiekaart per perceel (de dato 2006). Op deze kaart worden de verstedelijkte gebieden, en dus het onderzoeksgebied, niet gekarteerd. Op de Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten staat het gebied ingekleurd als “Zeer weinig erosiegevoelig”.

Het onderzoeksgebied is niet fundamenteel veranderd sinds 2006, dus de kaart is nog steeds van toepassing.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart per perceel en de erosiegevoeligheidskaart.

In het geval van het onderzoeksgebied betekent dit dat er recent geen ingrijpende bodemerosie (andere dan antropogene ingrepen) moet worden verwacht, noch dat de archeologische niveaus door alluvium of colluvium zijn bedekt. De erosiekaarten bieden bijgevolg weinig aanvullende informatie over de bodemgesteldheid van het onderzoeksgebied. Het is dus onontbeerlijk om ook naar de aardkundige toestand

van het onderzoeksgebied te kijken om de staat van de ondergrond te onderzoeken. Deze ondergrond heeft immers een enorme impact gehad op hoe de mens in het verleden de gronden heeft waargenomen en geïnterpreteerd.

2 Tussentijds besluit

Het onderzoeksgebied bevindt zich op een hoger gelegen donk binnen het zandige Schelde-Leie interfluvium, dat op zijn beurt geprangd zit tussen de Leie in het noordwesten enerzijds en de heuvelkam Wortegem-Ooike in het zuidoosten anderzijds. Het onderzoeksgebied bevindt zich aldus op een vrij gunstig gelegen positie in het landschap, getuige ook de ontwikkeling van het gehucht Beveren-Leie dat zich op een zelfde hoogte ten westen van het onderzoeksgebied bevindt. Een dergelijke combinatie van geomorfologische elementen binnen een landschap oefent een grote aantrekkingskracht uit op de mens en dit doorheen alle tijden.

3 Bibliografie voor deel 6

Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Beveren-Leie* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/15748> (geraadpleegd op 27 mei 2019).

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 6

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied op de traditionele landschappenkaart.	2
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m (boven) en hoogteprofiel van het zandige ScheldLeie interfluvium met aanduiding van het onderzoeksgebied.	4
Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, DTM 1m (boven) en hoogteprofiel van het projectgebied (onder).	6
Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse Hydrografische Atlas en de van nature overstroombare gebieden.	7
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart per perceel en de erosiegevoeligheidskaart.	9

ONDERZOEK:

Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL

7

Assessment van aardkundige data

INHOUDSOPGAVE

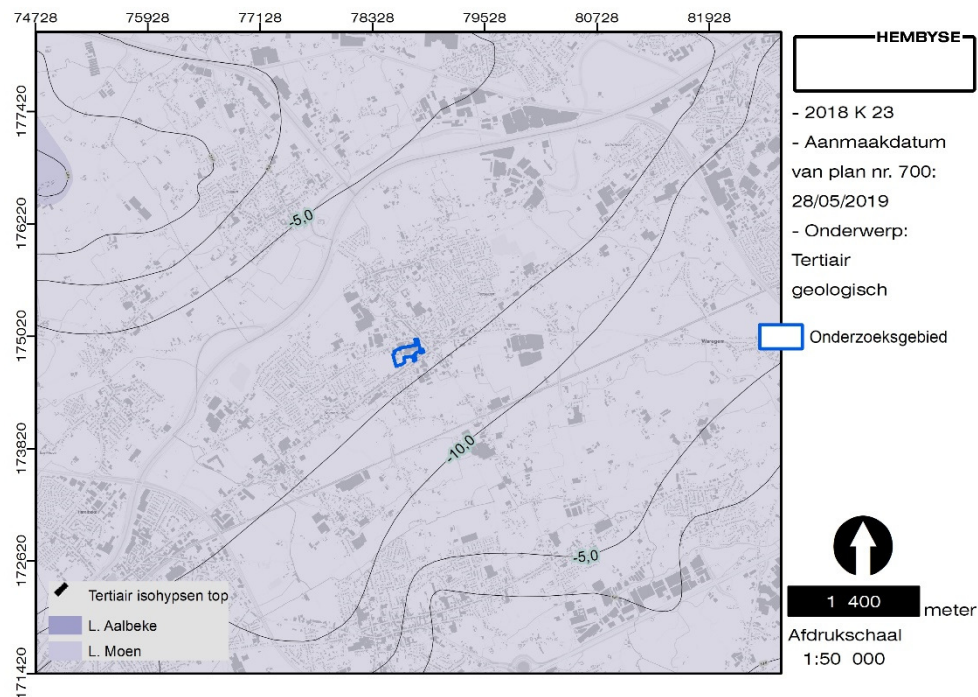
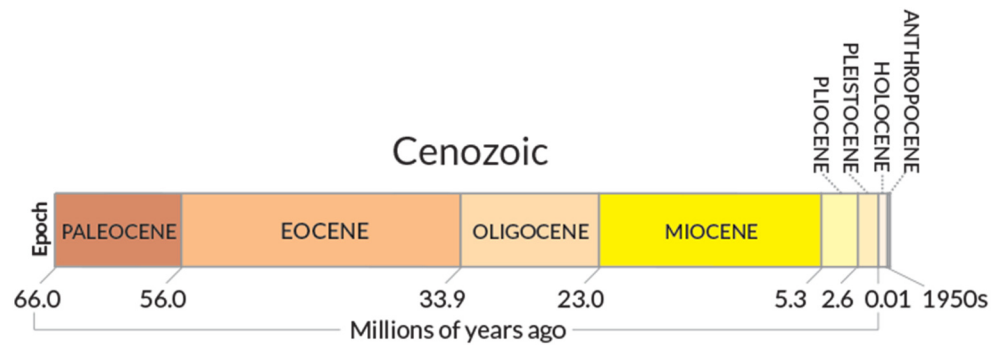
1	Aardkundige situering	2
1.1	Tertiair geologisch.....	2
1.2	Quartair geologisch.....	5
1.3	Bodemkaart van België	8
1.4	Gekende boringen	10
1.5	Kernboringen	11
2	Tussentijds besluit.....	14
3	Bibliografie voor deel 7	15
4	Lijst van figuren, gebruik in deel 7	16

1 Aardkundige situering

1.1 Tertiair geologisch

De diepste lagen die in het onderzoeksgebied door de mens in het verleden konden worden aangesneden, zijn de tertiaire geologische eenheden in de ondergrond. Deze worden aangesneden bij het uitgraven van uitermate diepe structuren, zoals bijvoorbeeld waterputten en grachten (denk aan grachten van mottekastelen of forten). Deze lagen kunnen ook zijn aangesneden omwille van hun waarde als grondstof: in het geval van kleiafzettingen kunnen deze voor bijvoorbeeld baksteenproductie zijn aangewend.

De tertiaire (het geologische tijdvak van 66,0 tot 2,58 miljoen jaar geleden) gelaagdheden in de ondergrond van het onderzoeksgebied bestaan uit bodems van de zogenaamde Formatie van Kortrijk. Deze formatie is gevormd in het Vroeg-Eoceen, met andere woorden tussen 55 en 52 miljoen jaar geleden. De Formatie van Kortrijk bestaat uit mariene, hoofdzakelijk kleiige afzettingen met weinig macrofossielen. De Formatie van Kortrijk wordt opgesplitst in het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen, en het Lid van Aalbeke dat het laatst werd afgezet.

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de tertiair geologische kaart (1/50.000). Boven: nummulieten in bouw materiaal (kalksteen), in dit geval het Romeinse theater van Orange (foto: B. De Smaele).

Binnen het onderzoeksgebied bestaan de tertiaire sedimenten uit het Lid van Moen, dat ook wel de Klei van Moen of Roubaix genoemd wordt. Het betreft een heterogene afzetting die -afhankelijk van de lokalisatie- siltig tot zandig is, en waarin

Nummulites planulatus kunnen worden aangetroffen.¹ Deze nummulites of “muntstenen” zijn de fossielen van eencellige foraminiferen, die als gidsfossielen worden gebruikt bij het dateren van geologische eenheden. Veel nummulietensoorten leefden namelijk – in geologisch opzicht – een erg korte periode (in het Eoceen), terwijl de planktonische soorten – die zich met zeestromingen laten meevoeren – wereldwijd een grote verspreiding kenden.

Op alle breedtegraden komen ze voor, zowel in zout als brak water. Hierdoor kunnen aardwetenschappers aardlagen op uiteenlopende plekken op de wereldbol met elkaar in verband brengen en precies dateren.

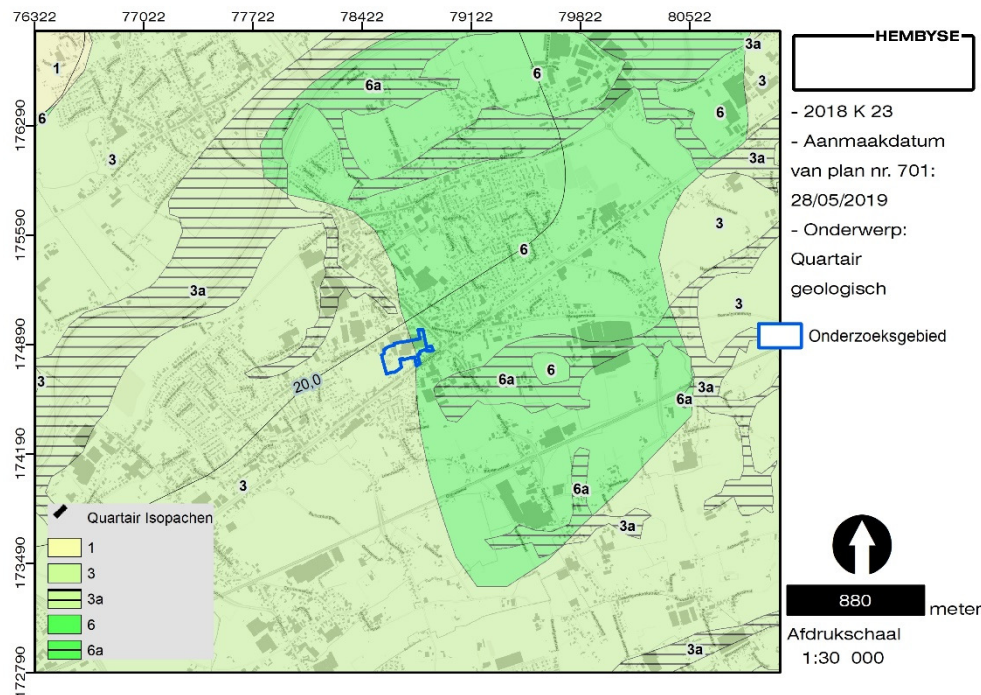
De top van de tertiaire lagen bevindt zich ter hoogte van het onderzoeksgebied te Beveren-Leie (Waregem) op een hoogte van circa -8 meter ten opzichte van de TAW en dus op een diepte van 26 meter onder het huidige maaiveld. Bijgevolg is het vrij onwaarschijnlijk dat deze tertiaire lagen tijdens eventueel archeologisch onderzoek of tijdens de geplande werkzaamheden worden aangesneden.

Op het moment dat deze klei werd afgezet was er überhaupt van de mens of van Beveren-Leie nog geen sprake, maar de erfenis van deze oerzee heeft tot op vandaag zijn invloed. Deze lagen zijn afgedekt door quartaire sedimenten en zowel de tertiaire als de quartaire gelaagdheden hebben de mens in het verleden en het gebruik van het land sterk beïnvloed.

¹ Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 Kortrijk, Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.*

1.2 Quartair geologisch

Op de quartair geologische kaart staan de bodemtypes weergegeven die afgezet zijn in het quartaire tijdvak (onderverdeeld in het Pleistoceen en het Holocene, respectievelijk voor en na de laatste ijstijd), met name vanaf 2,58 miljoen jaar geleden tot op heden. Deze afzettingen zijn meestal vrij ondiep aan de oppervlakte aanwezig en zijn in grote mate bepalend voor menselijke activiteiten zoals landbouw, veeteelt, enzovoort.

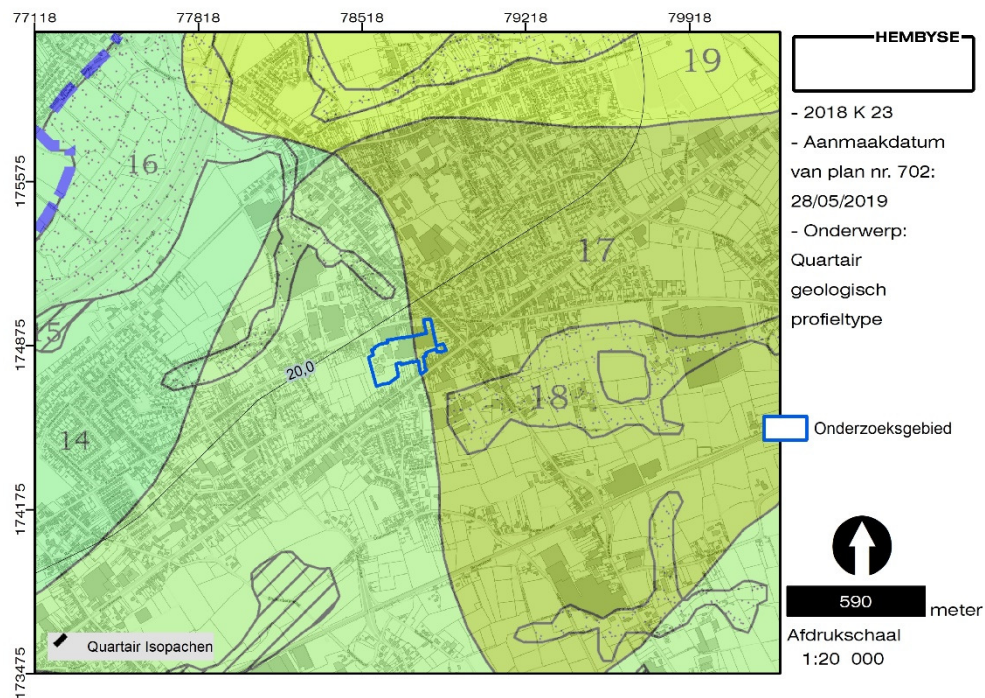

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart (1/200.000).

Het westelijke deel van het onderzoeksgebied staat ingekleurd als zijnde profieltype 3. Dit profieltype bestaat in theorie uit twee karteereenheden die boven elkaar zijn afgezet. Aan de basis van deze afzettingen bevinden zich fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (FLPw). Deze worden afgedekt door een pakket eolische afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), of mogelijk uit het Vroeg-Holocene (ELPw). Ter hoogte van het onderzoeksgebied betreft het fijne afzettingen van zand tot zandleem door polaire winden uit de laatste ijstijd. De onderste fluviatiele afzettingen kunnen ook afgedekt zijn geweest door hellingsafzettingen uit het quartair (HQ) of door een combinatie van deze hellingsafzettingen en de voornoemde eolische afzettingen.

Het oostelijke deel van het onderzoeksgebied bevindt zich binnen profieltype 6, wat overeenkomt met een onderste pakket van fluviatiele afzettingen uit het Eemiaan (Laat-Pleistoceen). Hier bovenop hebben zich dezelfde afzettingen gevormd als deze die zich binnen profieltype 3 profileren.

Dit is een veralgemeende situatie en uitsluitel over de aan- of afwezigheid hiervan wordt geboden door de samengestelde quartair profieltypekaart te bekijken. Deze laat immers toe de quartaire data op een grotere schaal, en dus meer in detail, te lezen. Op deze kaart is eenzelfde tweedeling binnen het onderzoeksgebied (terug te vinden op kaartblad 29) terug te vinden: het westelijke deel wordt gekarteerd als zijnde profieltype 10, terwijl het oostelijke deel gekarteerd staat als profieltype 17.²

Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied op de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/200.000).

Deze tweedeling op de quartair geologische profieltypekaart komt overeen met het geattesteerde onderscheid in bodemopbouw op de quartairgeologische kaart: de bodemopbouw binnen het oostelijke deel van het onderzoeksgebied wordt immers gekenmerkt door een onderste pakket afzettingen uit het Eemiaan, die niet aanwezig zijn in het westelijke deel van het onderzoeksgebied. De bovenliggende pakketten komen voor in het volledige onderzoeksgebied.

Profieltype 10 wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van fluviatiele afzettingen uit het Boven-Pleistoceen, die algemeen verspreid zijn in de uitlopers van de Vlaamse Vallei. Grosso modo worden vier facies onderscheiden, waarvan het onderste Lid van Grimbergen niet geattesteerd werd binnen het westelijke deel van het onderzoeksgebied. Over de aanwezigheid van het bovenliggende Lid van Bos van Aa (dat het onderste facies vormt van de Formatie van Zemst) biedt de quartair geologische profieltypekaart geen uitsluitel.

² Bogemans F., 2007. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 29 Kortrijk, Brussel.

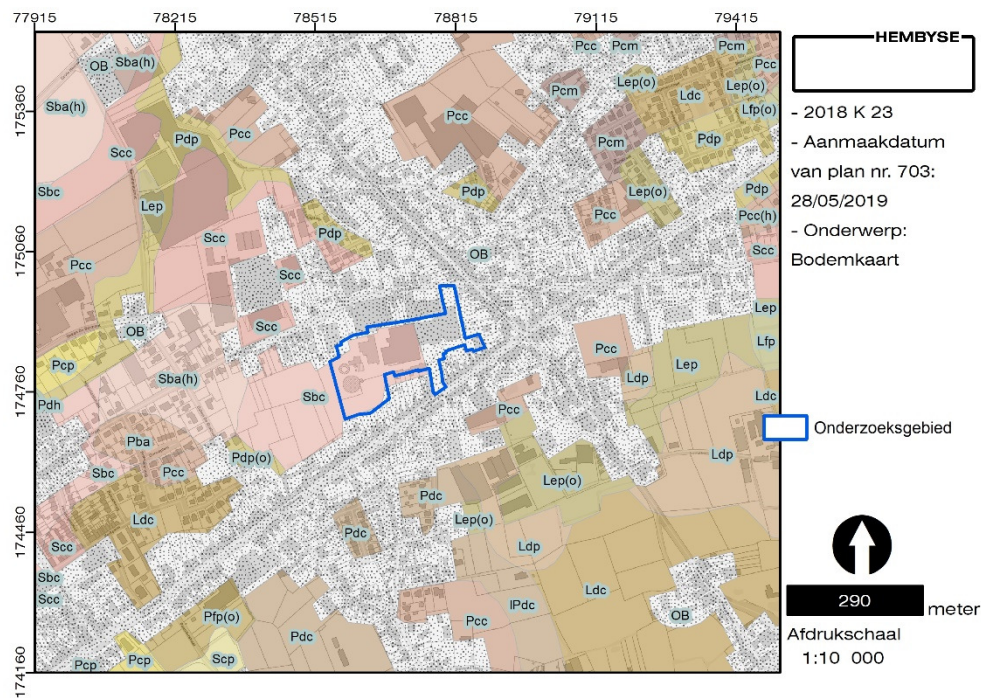
De sedimenten van de Formatie van Zemst werden afgezet in een vlechtend rivierensysteem waarvan de actieve geulen goed afgebakend zijn. Aan de basis wordt een grindhoudend tot grindrijk zand aangetroffen dat wordt afgedekt door een topfacies van fijn zand, leem of klei. Hierin kunnen vegetatierijke of humeuze laagjes voorkomen. Dit Lid van Bos van Aa wordt afgedekt door de meer zandige sedimenten van het Lid van Lembeke dat gekenmerkt wordt door een zandige textuur, dat in hoofdzaak als half-fijn omschreven kan worden. Over het geheel kunnen schelpenresten voorkomen.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied wordt de Formatie van Zemst afgedekt door eolische sedimenten van de Formatie van Gent. Aan de basis hiervan werden de eolische sedimenten afgezet in een relatief vochtig klimaat waardoor er sprake is van een alternerend complex van grof- en fijnkorrelige lagen. Hierin heeft zich mogelijks hellingsafwaarts materiaal afgezet waardoor er mogelijks sprake is van herwerkt tertiair materiaal. Het topfacies wordt gekenmerkt door meer homogene eolische afzettingen die werden afgezet in een droger klimaat. Dit beperkt de hellingsprocessen; secundaire verplaatsingen bestaan doorgaans enkel uit verstuingen. Hierdoor is er wel nog sprake van variaties in korrelgrootte waardoor er zowel zandige als meer lemige afzettingen kunnen worden waargenomen.

Samenvattend kan gesteld worden dat de gegevens van de quartair geologische profieltypekaart overeen komen met deze van de quartair geologische kaart, maar deze wel wat scherp stellen. De kaart met een grotere schaal toont immers aan dat er noch sprake is van Holocene eolische afzettingen, noch van Holocene hellingsafzettingen. **Dit betekent dat er geen Holocene afzettingen zijn en dat de antropogene lagen zich onmiddellijk op de Pleistocene sequentie bevinden.**

1.3 Bodemkaart van België

De menselijke activiteiten hebben zich sinds jaar en dag toegespitst op landbouw en veeteelt en in die optiek zijn de bodems in België geïnventariseerd naar - voornamelijk- de bodemtextuur en de vochtigheid, met het oog op een duidelijk beeld van waar welke gewassen geteeld kunnen worden. Ook hier is een tweedeling merkbaar: het oostelijke deel van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als bodemtype OB, wat neerkomt op bebouwde gebieden, terwijl het westelijke deel bestaat uit bodems van het Sbc-type.

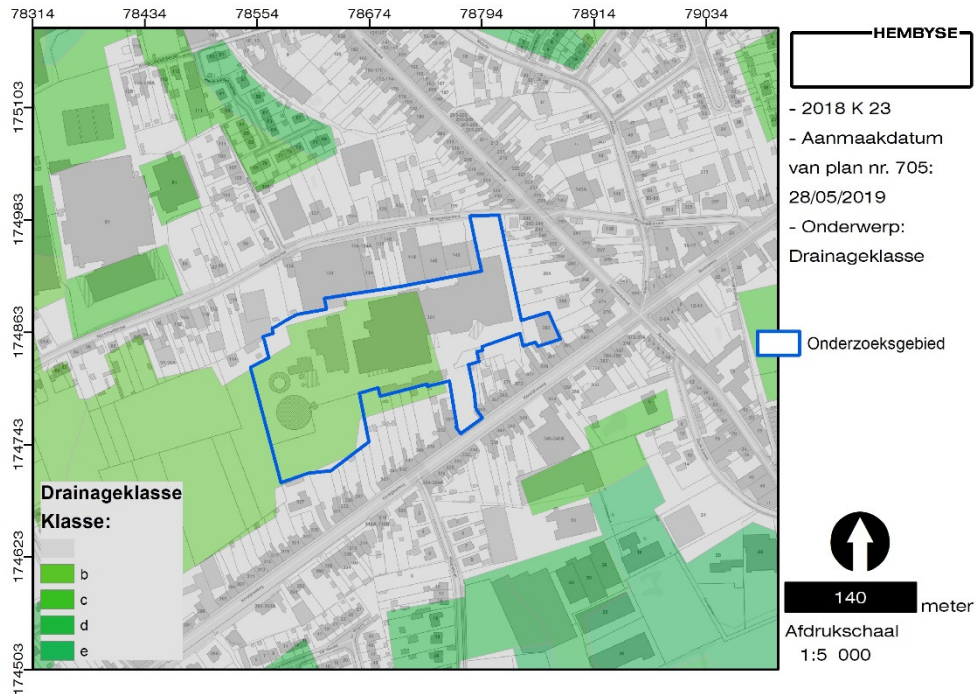

Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart.

Het westelijke deel van het onderzoeksgebied is gekarteerd als bodemtype Sbc, wat neerkomt op droge lemige zandgronden met een verbrokkelde textuur B-horizont. Deze bodems met een gedegradeerde textuur-B-horizont hebben een bouwvoor van 20 tot 30cm dik met een grijsbruine kleur. Roestverschijnselen manifesteren zich op een diepte vanaf 90 à 120cm. De verbrokkelde textuur B-horizont wijst op een voormalig gebruik als akkerland (zie deel 8 van de archeologienota).

Een aanvullende dataset die uit de bodemkaart kan worden gegenereerd, is een kaart van de drainageklassen binnen het onderzoeksgebied. Samen met de bodemsamenstelling geeft dit een beeld van de infiltratiegevoeligheid van de bodem (waar het infiltreren van hemelwater-verzamelaar voor regen, sneeuw en hagel- wel of niet mogelijk is). De infiltratiegevoeligheid heeft een grote impact op de waarneming van de bruikbaarheid van de bodem. In mensentaal betekent dit

dat de kaart aangeeft welke bodems (te) nat en welke (te) droog zijn. Op bodems die slecht infiltreren, zijn menselijke activiteiten doorgaans moeilijker, of laten deze weinig archeologische sporen na (behalve in uitzonderlijke gevallen).

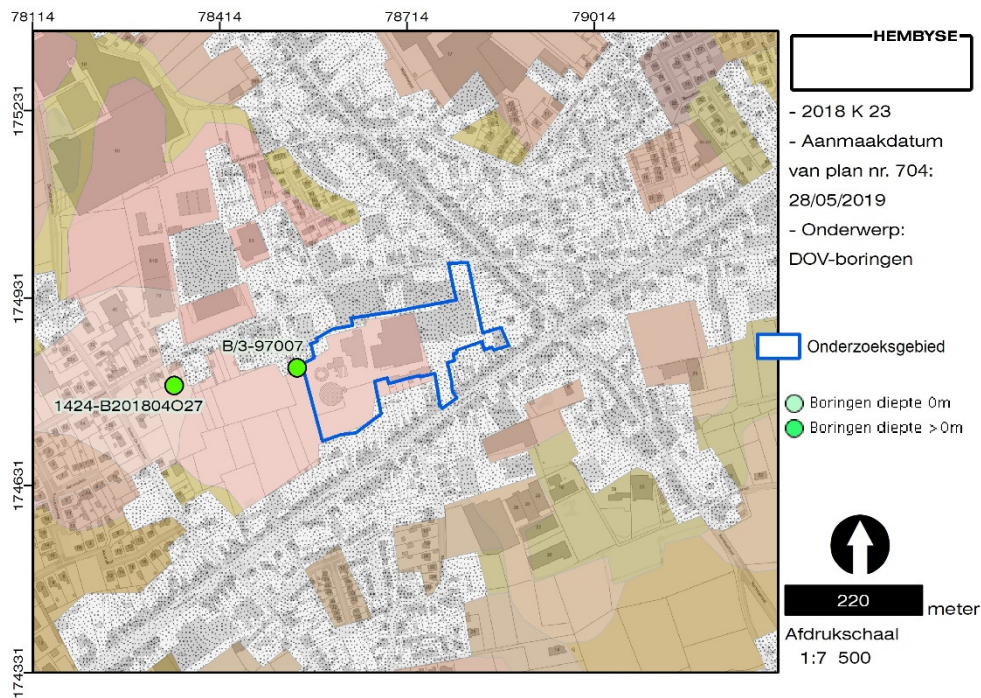
Figuur 5. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de drainageklassen.

Het oostelijke deel van het onderzoeksgebied wordt niet gekarteerd, terwijl het westelijke deel van het onderzoeksgebied gekarteerd wordt als drainageklasse b, wat neerkomt op droge, niet-gleyige bodems. Deze bodems hebben een gunstige waterhuishouding in de winter, maar zijn droogtegevoelig in de zomer waardoor ze minder geschikt zijn als weideland, maar wel voldoen voor minder veeleisende gewassen zoals zomergranen en maïs.

Op basis van boringen die in het verleden in de nabijheid gezet zijn, kan nagegaan worden of de hier vooropgestelde verwachting klopt, dan wel moet bijgesteld worden (cf. infra).

1.4 Gekende boringen³

In de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn reeds enkele boringen uitgevoerd, zij het niet met archeologische doeleinden in gedachten. Het zijn eerder sonderingen voor het bepalen van draagkracht of samendrukbaarheid. De gekarteerde boringen bieden echter weinig aanvullende informatie, maar worden voor de volledigheid kort beschreven.

Figuur 6. Situering van DOV-borings ten opzichte van het onderzoeksgebied.

Boring met code B/3-97007 bevindt zich ter hoogte van de noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied. Er kan echter slechts melding gemaakt worden van het feit dat deze boring gezet werd tot een diepte van 5 meter onder het maaiveld. Enige informatie omtrent de vastgestelde bodemopbouw wordt niet aangereikt.

Boring met code 1424-B201804O27 bevindt zich ten westen van het onderzoeksgebied, binnen hetzelfde bodemtype Sbc. De boring werd uitgevoerd tot op een diepte van 4 meter onder het maaiveld waarbij twee verschillende gelaagdheden werden aangesneden. Het bovenste pakket -tot op een diepte van 2m- kenmerkte zich door een gele tot bruine leem. Het onderliggende pakket manifesteerde zich als een zand met hetzelfde kleur.

Samenvattend kan gesteld worden dat de gegevens uit de DOV-borings nauwelijks bijkomende informatie aanleveren. Er kan slechts melding gemaakt

³ www.dov.be

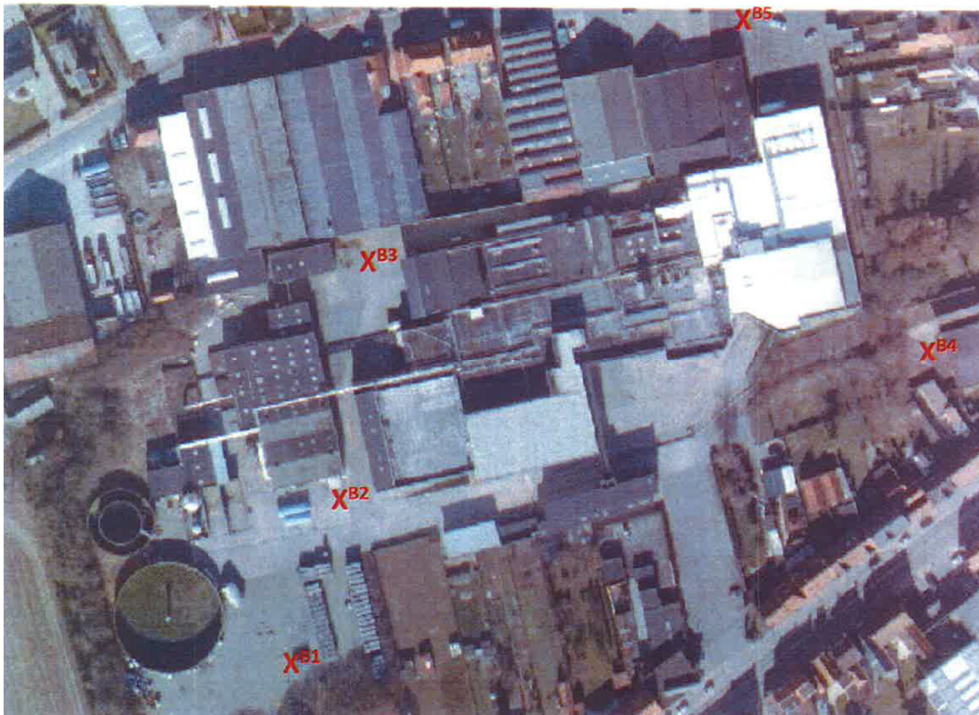
worden van een quartair pakket van 4 meter dik dat bestaat uit een afwisseling van lemige en zandige lagen.

1.5 Kernboringen

Het onderzoeksgebied is echter ook sterk onderhevig geweest aan antropogene ingrepen. Het uitvoeren van controleboringen in functie van het archeologisch evalueren van de verstoring van de bodem was echter niet mogelijk omwille van de aanwezige bebouwing en verharding (cf. supra).

Wel werden in het kader van een sloopopvolgingsplan enkele kernboringen uitgevoerd (september 2018). Deze werden uitgevoerd om een duidelijk beeld te krijgen van de funderingslagen en de oppervlakteverharding en bieden dus geen informatie omtrent de aanwezige bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied. Wel geven ze een idee van de verstoringen die de aanwezige bebouwing en verharding veroorzaakt hebben.

Drie kernboringen werden geplaatst ter hoogte van de asfaltverharding op de verharde parkingzones; twee kernboringen werden uitgevoerd ter hoogte van de betonverharding nabij de bestaande bebouwing.

Figuur 7. Situering van de uitgevoerde kernboringen binnen het onderzoeksgebied.⁴

De kernboringen ter hoogte van de asfaltverharding maken duidelijk dat er sprake is van een dunne laag asfalt (5 tot 7cm) met een onderliggende laag steenslag/

⁴ Verheye J. & Van Hyfte M., 2019. Sloopopvolgingsplan gebouwen uitgebreide procedure. Slachthuizen Goossens nv, Kortrijkseweg 361, 8791 Waregem, Labo Devlieger, Zelzate.

primair grind⁵. Deze reikt tot een diepte van 30 tot 35cm onder het maaiveld, hoewel deze ter hoogte van Boring 5 slechts reikt tot een diepte van 22cm. Wel werd hieronder een laag schraal beton aangeboord tot op een diepte van 45cm onder het maaiveld.

De betonverharding kenmerkte zich door een toplaag van beton met een dikte van 17 tot 22cm die eveneens gelegen was bovenop een funderingslaag van steenslag/ primair grind. Deze reikte tot een diepte van 45cm onder het maaiveld.

Samenvattend kan gesteld worden dat de aanwezige bebouwing en verharding binnen het onderzoeksgebied een grote impact gehad hebben op de natuurlijke bodemopbouw. Er is immers sprake van een minimale verstoring van 30 tot 35cm, die in bepaalde delen van het terrein tot minimaal 50cm reikt.

Bovendien is dit de verstoringdiepte in de delen van het onderzoeksgebied die verhard zijn, binnen de delen van het onderzoeksgebied waar sprake is van gebouwen, moet worden bedacht dat de verstoring in eerste instantie bestaat uit funderingsbalken en funderingszolen, maar ook uit de vastgestelde verstoringen van de bodem door middel van smeerputten, rioleringsstelsels (bijvoorbeeld onder de stallingen- gebouw J – was een volledig netwerk van afvoersystemen aanwezig, voorzien om de mest van de dieren af te voeren), los—en laadkaaien, enzovoort. Voor de bouw van dergelijke infrastructuur wordt bovendien ook aangevat met het machinaal verwijderen van de teelaarde: teelaarde is een waardevol product, maar bovendien niet draagkrachtig. Deze wordt dus systematisch afgegraven en dit gebeurt meestal tot op de diepte waarop de machinist de “vaste” bodem visueel kan waarnemen. Dit is meestal de B-horizont of zelfs de C-horizont, waarop de eerste archeologische sporen zich in een akkerland (i.e. een archeologische site met een “eenvoudige horizontale stratigrafie”) zouden kunnen manifesteren. Het machinaal verwijderen van de teelaarde impliceert dus een aanzienlijke verstoring voor de eventueel aanwezige archeologische sporen. Bovendien worden deze aangelegde werkputten met zware machines betreden, waardoor ondiep bewaarde archeologische sporen onherroepelijk verloren gaan. De aardkundige data, die wijzen op een voormalig gebruik als akkerland, impliceren dus de mogelijke bewaring van grondsporen onder de teelaarde, maar de bestaande infrastructuur en de gegevens uit de kernboringen bewijzen dat de teelaarde van dit akkerland afgegraven is en vervangen door (een stabiele ondergrond van) steenslag, beton en asfalt.

In het oostelijke en centrale deel van het onderzoeksgebied blijkt tevens sprake te zijn van verschillende bouwfasen van de slachthuisinfrastructuur: de gebouwen die er aanwezig waren in de periode 1950-1990 zijn reeds afgebroken en vervangen door meer moderne infrastructuur. Dergelijke onbarmhartige afbraakwerken zijn nefast voor de bewaring van archeologische sporen en structuren.

⁵ *Primair grind is granulaat dat afkomstig is van een primaire winning, met andere woorden uit groeves. Secundair grind is een granulaat dat gerecycleerd is op basis van afbaakmateriaal.*

Er is dus op basis van de aardkundige data sprake van twee soorten verstoring van de archeologische sporen:

1. Fysische verstoring door het machinaal afgraven van de teelaarde; fysische verstoring door het aanbrengen van verhardingen; fysische verstoring door het indrukken/compacteren van de onderliggende lagen door het gewicht van de verhardingen.
2. Chemische verstoring door het van de natuurlijke waterhuishouding en porositeit afsluiten van de bodem: sedimenten (en dus ook archeologische sporen) zullen door het afsluiten van de bodem een reductie ondergaan. Deze reductie is nefast voor een goede bewaring en leesbaarheid van archeologische sporen en structuren.

2 Tussentijds besluit

De aardkundige data wijzen op een situatie waarbij aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen van de eerste bewoners van het gebied na de laatste ijstijd zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn immers geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten. Indien de resten van deze eerste bewoning door bodemvorming zowel in de oppervlakte als in de diepte in dit quartaire sediment zouden zijn verplaatst, zouden deze bewaard kunnen zijn, ware het niet dat er sprake is van een bodem waarbij de bovenste 30 centimeter van de laat-Pleistocene sedimenten in de bouwvoor is opgenomen en dus is verstoord. Men kan binnen het onderzoeksgebied op dieper niveau een droge lemige zandbodem met een verbrokkelde textuur B-horizont verwachten, op plaatsen waar deze niet door moderne infrastructuur verstoord is geweest.

Algemeen kan worden besloten dat:

- Er in de bodemkaart en de bestaande aardkundige data geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van afgedekte oude maaiveldniveaus binnen het projectgebied: de antropogene horizonten (ploegvoor) liggen immers rechtstreeks op de Pleistocene sedimenten !
- Er bijgevolg geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van begraven paleo-bodems (door Holocene processen afgedekte niveaus of B-horizonten, ...), waardoor er geen kans is op het aantreffen van steentijdartefactensites (uit de overgang van het laat-Pleistoceen naar het Holoceen, bijvoorbeeld Mesolithische sites).
- Door de bebouwde en verharde delen van het terrein wordt uitgegaan van een aanzienlijke verstoring van de ondergrond. In de bebouwde zones kan worden uitgegaan van een totale verstoring, de gebouwen zijn immers vrij recent en gefundeerd op vorstvrije en draagkrachtige grond. Dit komt dus neer op het onverstoord moedermateriaal, zijnde het quartair zand. Voor de verharde delen van het terrein (parking) wordt uitgegaan van een fysische verstoring van 30 tot 50 centimeter, alsook een compactie en een reductie van de bodem. Lokaal is de bodemingreep zelfs dieper, met name ter hoogte van bijvoorbeeld aanwezige laad- en loskuilen.

3 Bibliografie voor deel 7

Naslagwerken

Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 Kortrijk*, Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Verheye J. & Van Hyfte M., 2019. *Sloopopvolgingsplan gebouwen uitgebreide procedure. Slachthuizen Goossens nv, Kortrijkseweg 361, 8791 Waregem, Labo Devlieger, Zelzate.*

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

4 Lijst van figuren, gebruik in deel 7

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de tertiair geologische kaart (1/50.000). Boven: nummulieten in bouw materiaal (kalksteen), in dit geval het Romeinse theater van Orange (foto: B. De Smaele).	3
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart (1/200.000).	5
Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied op de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/200.000).	6
Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart.	8
Figuur 5. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de drainageklassen.	9
Figuur 6. Situering van DOV-boringen ten opzichte van het onderzoeksgebied. ..	10
Figuur 7. Situering van de uitgevoerde kernboringen binnen het onderzoeksgebied.	11

ONDERZOEK:

Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL

8

Assessment van historische data

INHOUDSOPGAVE

1	Historische beschrijving van het onderzochte gebied en zijn omgeving	2
1.1	Algemene historische situering.....	2
1.2	Evolutie van het gebied op basis van kaarten en luchtfoto's.....	8
1.2.1	Figuratieve kaart van de heerlijkheid van de parochie van Desselgem en Beveren	8
1.2.2	Kaart van Villaret (1745-1748)	10
1.2.3	Atlas van Ferraris (1777)	11
1.2.4	Vandermaelen kaarten (1846-1854).....	12
1.2.5	Atlas der Buurtwegen (1840)	13
1.2.6	Popp-kaarten (1830 – 1842)	14
1.2.7	Topografische kaart NGI, 1939.....	15
1.2.8	Topografische kaart NGI, 1969.....	16
1.2.9	Orthofoto uit 1971	18
1.2.10	Orthofoto uit 1990.....	18
1.2.11	Orthofoto uit 2003.....	20
1.2.12	Orthofoto uit 2018.....	22
2	Tussentijds besluit.....	24
3	Bibliografie voor deel 8.....	26
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 8.....	27

1 Historische beschrijving van het onderzochte gebied en zijn omgeving

1.1 Algemene historische situering

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de gemeente Waregem, maar binnen het grondgebied van de deelgemeente Beveren-Leie. Voorafgaand aan de fusioneringsgolven van de laatste decennia was het onderzoeksgebied dus gelegen binnen de zelfstandige gemeente Beveren-Leie.

Het historisch ontstaan van deze gemeente¹ hangt samen met de aanwezigheid van de Leie, die ten westen de levensader van de streek vormt. Parallel met deze rivier zou een heerweg zijn gegroeid, die mogelijk teruggaat op een Romeinse weg. Over de oudste bewoning in deze gemeente is de historische informatie zeer schaars en het dorp duikt in de geschreven geschiedenis op in de 10^e eeuw, wanneer Beveren deel uitmaakt van een grafelijke schenking. Op dat moment staat het dorp te boek als “Beverna”, wat eigenlijk zo goed als dezelfde dorpsnaam is als vandaag. “-Leie” zou pas later toegevoegd worden, om het verschil met Beveren-Roeselare, Beveren-Ijzer en Beveren-Waas te maken. Waar de verschillende naamgenoten geen opzienbarende naamkundige verklaringen hebben, is er voor “Beveren aan de Leie” alvast een opvallende verklaring. Op de open-source encyclopedie Wikipedia wordt de naam van het dorp verklaard als afkomstig te zijn van “Brebona”, wat “beverwater” zou betekenen. Dit wordt al snel verbonden aan de verspreide resten van inheems-Romeinse bewoning, die op de rechteroever van de Leie zijn aangetroffen. Deze interpretatie wordt door Onroerend Erfgoed niet overgenomen en men kan de hypothese van het beverwater dan ook naar het rijk der fabelen verwijzen. Wat de geschiedenis van het dorp betreft zijn de onderzoekers dus verbonden aan de archeologische kennis van het gebied en er kan dus pas vanaf de 10^e eeuw met zekerheid van Beveren gesproken worden. Binnen dit gebied is in deze periode sprake van grafelijke heerlijkheden en lenen, die waarschijnlijk teruggaan op bewoning uit de Karolingische periode. Aangezien het gebied (officieel) in de 7^e eeuw gekerstend is, kan men veronderstellen dat er in de Merovingische periode reeds bewoning aanwezig was.

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Beveren-Leie [online], <https://id.erfgoed.net/themas/15748> (geraadpleegd op 28 mei 2019).

Figuur 1. Een oude Leie-arm te Beveren-Leie (©Leideal) ten westen van de Grote Heerweg.

In deze vroegste fasen was er waarschijnlijk enkel bewoning op de Leie-oever, geconcentreerd langs de Grote en de Kleine Heerweg. Hierbij moet worden vermeld dat ook in latere tijden (18^e-19^e eeuw) er nooit echt sprake lijkt te zijn van een dorpskern, bestaande uit een kerk en omliggende woningen. De bewoning lijkt altijd zeer verspreid te zijn, wat ook kan worden herkend op het historisch kaartenmateriaal (cf. infra).

In de 12^e eeuw komt het gebied onder het bewind van de Gentse Sint-Pietersabdij en in deze beweging wordt ook de oudste stenen kerk opgericht, de zogenaamde “oude” kerk Sint-Jan de Doper. De “nieuwe” kerk is het weinig inspirerende modernistische gebouw op het huidige kerkplein van Beveren-Leie, nvdr. Gedurende de late middeleeuwen groeit het dorp uit tot een op landbouw gerichte gemeenschap, waarbij bossen worden gerooid, moerassen worden gedempt en bouwrijp gemaakt en hofsteden worden uitgebouwd. Deze evolutie is gelijkaardig met het grootste deel van Vlaanderen en ook de catastrofe van de godsdienstoorlogen spaart de streek van Beveren-Leie niet. Die godsdiensttroebelen en de opstand van de Nederlanden tegen Spanje in de tweede helft van de 16de eeuw leiden tot algehele ontvolking van de streek, de verwoesting van talrijke hofsteden en het onbewerkt laten van de landbouwgronden. Na het Twaalfjarig bestand en de rust die deze vrede met zich meebracht, heeft de streek te lijden van de verschillende oorlogen tussen Frankrijk, Spanje en Nederland, die op de Vlaamse bodem worden uitgevochten. De Negenjarige Oorlog (1688-1697) en de Spaanse Successieoorlog (1701-1714) teisteren Beveren-Leie. Onder

Oostenrijks bewind wordt de eeuwenoude Grote Heerweg vervangen door een nieuw, kaarsrecht wegtracé dat Kortrijk en Gent met elkaar verbindt. Dit nieuwe tracé is een economische motor en de streek kan heropleven.

Dit wordt echter onderbroken door één van de grootste culturele aardverschuivingen in eeuwen, namelijk de Franse Revolutie. Onder deze revolutiebeweging wordt de kerk geplunderd en in brand gestoken en nadat in 1794 Frankrijk de streek op de Oostenrijkers inlijft, worden ook de maatschappelijke structuren van het Ancien Régime afgeschaft. Een revolutionaire golf trekt door de streek van Beveren-Leie, waarbij kerkelijke en adellijke eigendommen worden geplunderd, het volk wreekt zich voor eeuwen van horigheid. De Napoleontische oorlogen verzwakken de streek tot en met en de bevolking zal pas vanaf de tweede helft van de 19^e eeuw van deze catastrofes herstellen, mede dankzij de bloeiende vlasindustrie langs de Leieboorden.

Figuur 2. Vastberaden vlasarbeiders op de Leieboorden .

In 1839, ditmaal onder Belgisch bewind, wordt de spoorweg van Gent naar Kortrijk aangelegd. De industriële revolutie komt op gang en aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog is Beveren-Leie nog een relatief arme, maar vlijtige gemeenschap.

Figuur 3. Het slijten van geiten in Beveren-Leie .

Tijdens de Eerste Wereldoorlog komt alle openbare leven zo goed als tot volledige stilstand. Alles staat in functie van de Duitse oorlogsmachine, die langzaam maar zeker tot stilstand kwam. De Leie was zowel tijdens de inval in 1914 als bij de bevrijding in 1918 een natuurlijke gevechtswaardigheidslijn, waarrond enkele dagen lang slag werd geleverd. De parochiekerk wordt in oktober 1918 door de Britten beschoten, rondom de Leie vallen nog heel wat slachtoffers. In het Interbellum gaat het élan van de Belle Époque verder en de hele streek richt zich op de vlasindustrie. In 1940 komt Beveren-Leie opnieuw kortstondig in het oog van de storm te liggen en opnieuw is de Leie een natuurlijke verdedigingslijn voor de terugtrekkende Belgische troepen. Op 23 mei 1940 wordt de 18e-eeuwse parochiekerk van Beveren-Leie aan de Sint-Jansstraat opgeblazen door de Belgische troepen, om zo de oprukkende Duitsers een uitkijkpost over de Leievlaakte te ontnemen. De vrijgekomen ruimte wordt bij het kerkhof gevoegd.

Figuur 4. Boven: het kerkje van Beveren-Leie in 1813 (@Erfgoedinzicht.be). Onder: de door de Belgische genie verwoeste kerk, nu deel van de gemeentelijke begraafplaats.

De oude kerk wordt nooit heropgebouwd en vervangen door een -door sommige bezoekers eenvoudigweg als “spuuglelijk” bestempelde- nieuwe kerk op het dorpsplein vervangen.

Na de Tweede Wereldoorlog breekt voor West-Europa een nieuw tijdperk aan en in de aanloop naar de globalisering van de 21^e eeuw verandert Beveren-Leie van een rustig agrarisch gebied in een onoverzichtelijke, volledig dichtbebouwde regio met een weinig geordende combinatie van woonkernen en KMO-zones. Het dorp wordt verlint met de overige dorpen aan de oostelijke oever van de Leie, zoals Desselgem, Sint-Eloois-Winkel, Waregem en Harelbeke. De vlasindustrie gaat op enkele decennia tijd volledig ten onder. Vanaf de fusie met de gemeente Waregem in 1977 volgt ook een stelselmatige verkaveling van de gebieden buiten de oude dorpskern. Het élan van het modernisme en postmodernisme laat weinig heel van de oude dorpsstructuren en de omliggende agrarische landschappen en natuur. Van Beveren-Leie blijft eigenlijk slechts weinig over; te meer daar er maar geen einde lijkt te komen aan de Vlaamse bouwwoede.

De archeoloog kan, voor het begrijpen van de geschiedenis van het huidige onderzoeksgebied in de afgelopen 500 jaar, alvast teruggrijpen naar het historisch kaartenmateriaal, waarbij in de tijd kan worden afgedaald naar de periode waarin Beveren-Leie en het huidige onderzoeksgebied nog bezaaid was met akkerland.

1.2 Evolutie van het gebied op basis van kaarten en luchtfoto's

Om de historische evolutie en waarde van het onderzoeksgebied in te schatten wordt in onderstaand hoofdstuk historisch kaartenmateriaal onderzocht. Het oudste kaartenmateriaal waarop het onderzoeksgebied herkenbaar gekarteerd is, dateert uit het midden van de 17^e eeuw.

1.2.1 Figuratieve kaart van de heerlijkheid van de parochie van Desselgem en Beveren

Het oudste kaartenmateriaal waarop het huidige onderzoeksgebied kon worden herkend, is de zogenaamde *Kaerte figuratieve van de heerlykheid van de parochie van Desselghem en Beveren met hun bestrek in de parochien van Wareghem en Deerlyck, competerende d'abdy van St-Pieters, gemaekt door Gudwalus Van der Marien*". Figuratieve kaart van Desselgem en Beveren uit 1675. Deze kaart bevindt zich in het archief van de Sint-Pietersabdij van Gent en geeft de heerlijkheid Desselgem weer, één van de oudste heerlijkheden van de Sint-Pietersabdij van Gent. Deze heerlijkheid bestond uit verschillende gronden, die zich in de gemeenten Waregem, Deerlijk en Wakken bevonden. De abdij verkreeg deze goederen van de graaf Arnulf, Keizer Otto, Karel de Goede en Filips van de Elzas. Op deze kaart werden de kerken van Deerlijk en Beveren aangeduid, evenals een deel van de loop van de Leie. Dit kaartenmateriaal is moeilijk te georefereren, maar het onderzoeksgebied kan worden teruggevonden langs de Kleine Heerweg.

Figuur 5. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart uit 1675.²

Het onderzoeksgebied bestaat voor het grootste deel uit akkerland, dat in opvallend gelijkmatige, langgerekte kavels ingedeeld is. Dit doet denken aan ontginningspercelen, bijvoorbeeld voor turfontginning. Het lijkt er dus op dat het onderzoeksgebied op een gegeven moment (ten laatste in de 17^e eeuw) is verkocht en in gelijkmatige kavels is verdeeld. Deze smalle kavels lijken op het jongere kaartenmateriaal grotendeels samengevoegd tot grotere kadastrale eenheden, zodat het spoor van deze ontginningsfase verdwenen is.

Een tweede opvallend element is de aanwezigheid van een gebogen wegtracé, dat aangeduid staat met de naam “De mersch strate”, wat kan vertaald worden als de straat van/naar het meers. Dit kan eventueel wijzen op de aanwezigheid van een natte laagte ten oosten van het onderzoeksgebied, zoals blijkt uit de hydrografische

² <http://www.geopunt.be/>

atlas (zie Deel 6 van de archeologienota). Op het jongere kaartenmateriaal komt deze straat niet meer voor, maar vanaf het kaartenmateriaal van Ferraris wordt deze straat gekarteerd als een naamloze voetwegel en buurtweg.

1.2.2 Kaart van Villaret (1745-1748)

Het op één na oudste historische kaartmateriaal waarop het onderzoeksgebied is terug te vinden is de kaart van Villaret. De Villaretkaart is genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers van deze kaart, die tot stand kwam na één van de Franse veroveringstochten door onze gewesten. De Fransen kregen gedurende enkele jaren de controle over het gebied dat later België zou worden, tijdens dewelke zij de pas veroverde gebieden in kaart brachten. Door de zin voor detail bieden deze kaarten een uniek zicht op deze gewesten.

10

Figuur 6. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Villaret.³

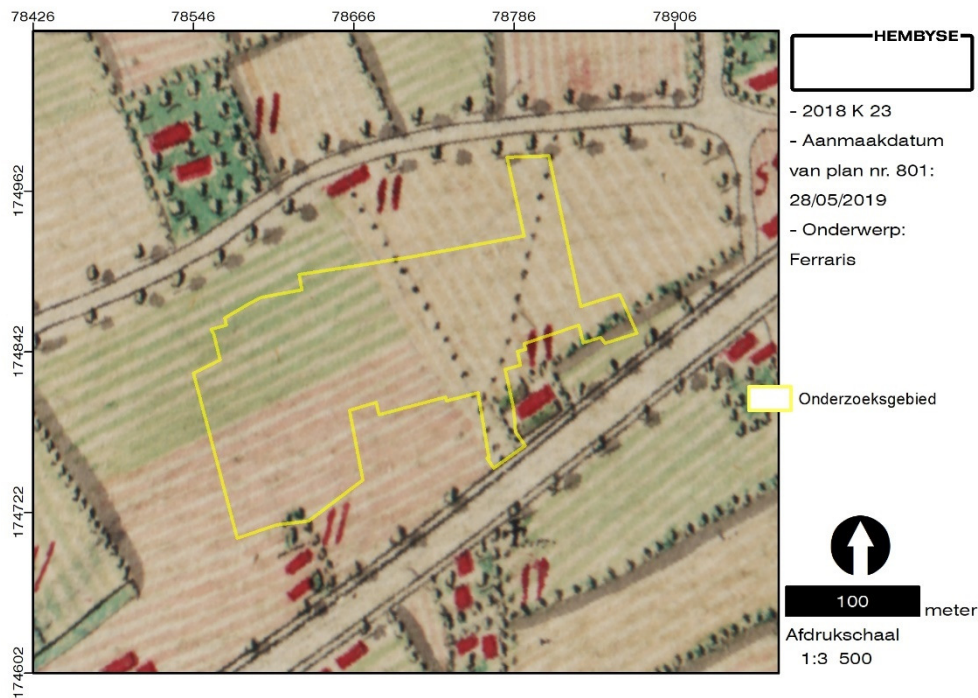
Het onderzoeksgebied bevindt zich medio 18^e eeuw tussen de pas aangelegde weg van Gent naar Kortrijk (de huidige N43 of Kortrijkseweg) en de huidige Nijverheidsstraat, het verlengde van de Kleine Heerweg. Er is een zekere vervorming van het kaartblad, maar het volledige onderzoeksgebied kan worden herkend als een akkerland, waarbij de verschillende percelen van elkander gescheiden zijn door middel van greppels en/of hagen. Langs de steenweg zijn twee hoeves herkenbaar, één in het oosten bestaande uit één gebouw, een andere in het zuidwesten bestaande uit twee parallelle gebouwen. Uit het jongere

³ <http://www.geopunt.be/>

kaartenmateriaal kan worden afgeleid dat beide hoevecomplexen zich de facto buiten het huidige onderzoeksgebied bevonden.

1.2.3 Atlas van Ferraris (1777)

Deze kaart kwam tot stand in opdracht van keizerin Maria-Theresia en keizer Jozef II. Onder leiding van generaal Joseph-Jean François graaf de Ferraris werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst systematisch en grootschalig gekarteerd.

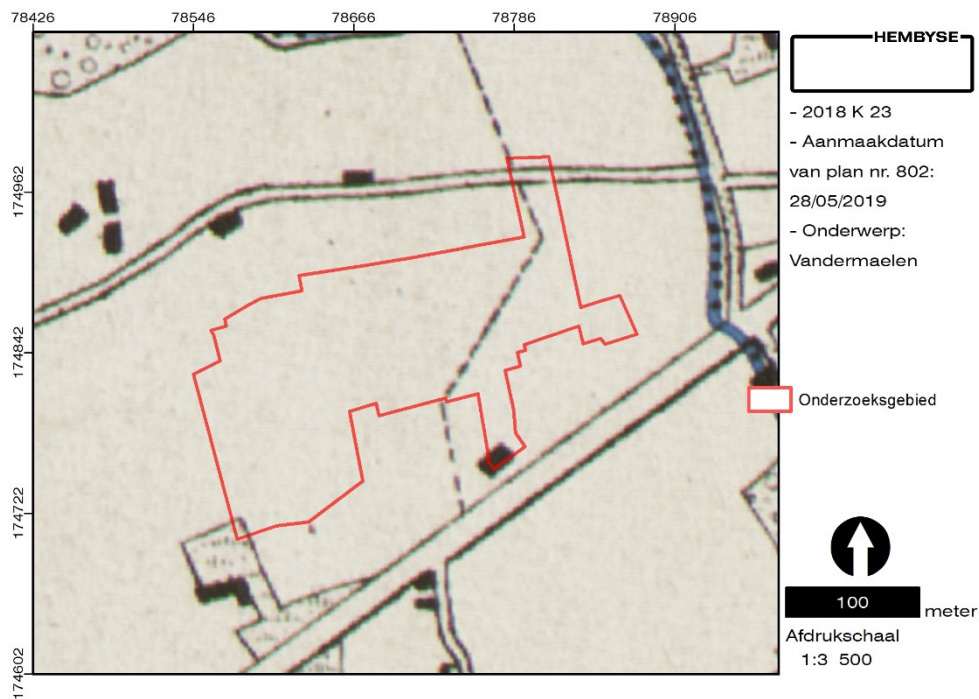
Figuur 7. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris.⁴

De Atlas van Ferraris geeft het landgebruik gedetailleerd weer, de hoeves langs de steenweg bevinden zich duidelijk buiten het onderzoeksgebied. Het volledige gebied is gekarteerd als een akkerland, waarbij opvallend is dat twee buurtwegen het gebied doorkruisen. De meest oostelijke buurtweg, die teruggaat op de 17^e-eeuwse “Mersch strate”, is de basis voor de bestaande buurtwegen of trage wegen (cf. infra) en hebben tot op vandaag een juridische waarde (recht van toegang, zie Deel 2 van de archeologienota).

⁴ <http://www.geopunt.be/>

1.2.4 Vandermaelen kaarten (1846-1854)

Op het georeferenciede kaartenmateriaal van Vandermaelen is het onderzoeksgebied niet ingekleurd, maar op basis van het vorige kaartmateriaal kan er van uit gegaan worden dat het gebied nog steeds als landbouwgrond in gebruik is. Tevens is de meest oostelijke buurtweg, die op het kaartenmateriaal van Ferraris kon worden herkend, nog aanwezig; zij het in een iets scherpere vorm.

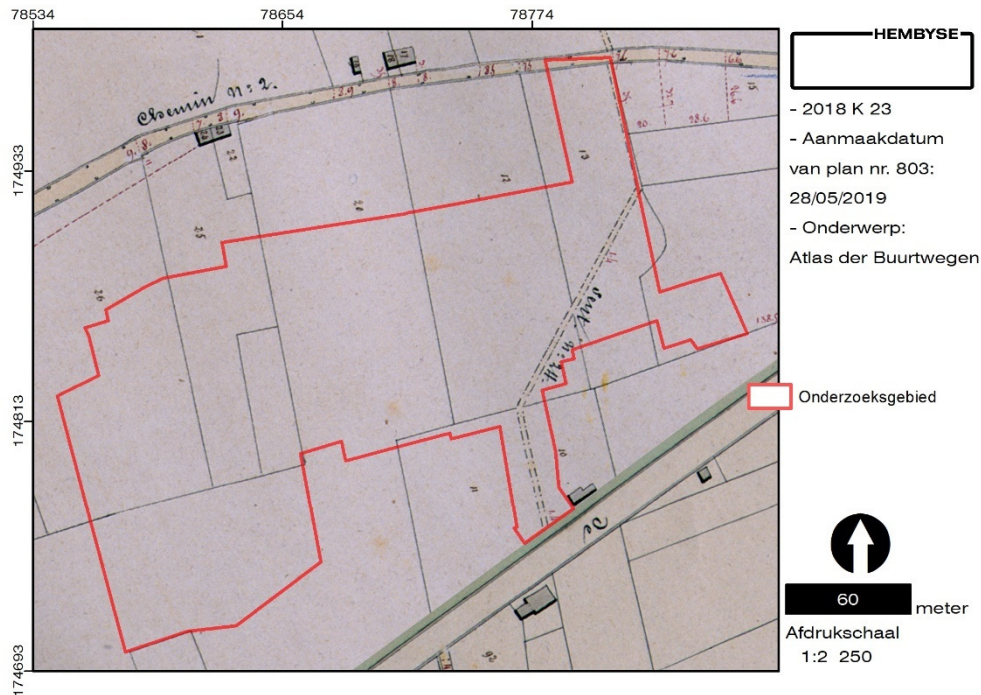

Figuur 8. Situering van het onderzoeksgebied op de kaart van Vandermaelen.

In het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied liggen de buurtweg en de hoeve respectievelijk buiten en binnen de aflijning van het onderzoeksgebied, dit is door een lichte verschuiving in het kaartblad.

1.2.5 Atlas der Buurtwegen (1840)

Op het kaartenmateriaal van de Atlas der Buurtwegen staat het onderzoeksgebied zeer gedetailleerd weergegeven. Het onderzoeksgebied is niet ingekleurd, maar vermoedelijk is het gebied in gebruik als een akkerland.

Figuur 9. Situering van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.

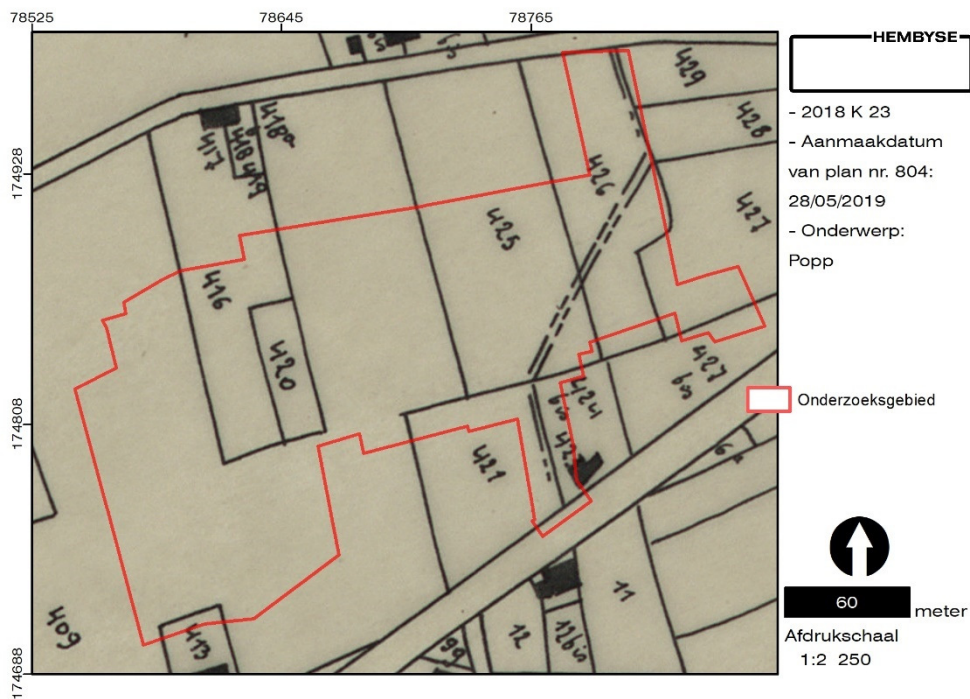
In het oostelijke deel van het onderzoeksgebied is de buurtweg uit de 18^e eeuw nog steeds aanwezig en zelfs benoemd als "sentier nr. 24".

Op dit zeer gedetailleerde kaartenmateriaal kan duidelijk worden herkend dat de hoeves langs de steenweg van Gent naar Kortrijk niet binnen het huidige onderzoeksgebied liggen.

De situatie op de Atlas der Buurtwegen wordt gereflecteerd in het primitief kadaster en de Popp-kaarten.

1.2.6 Popp-kaarten (1830 – 1842)

Circa vijftig jaar na de opmaak van de Atlas van Ferraris verscheen voor onze gewesten een eerste versie van het kadasterplan, waarmee heden nog steeds gewerkt wordt. Deze plannen werden in het begin van de jaren 1830 opgemaakt en geven dan wel geen beeld van het landgebruik, maar wel van perceelsindelingen en infrastructuur.

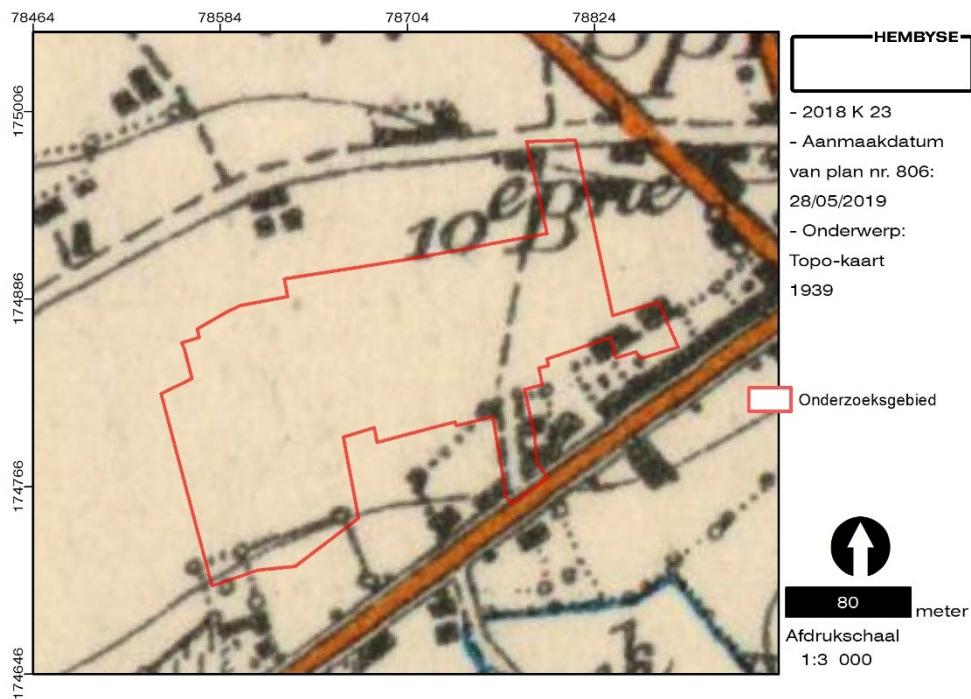
Figuur 10. Situering van het onderzoeksgebied op de kaarten van Popp.

Deze kaart geeft exact dezelfde indeling weer als de Atlas der Buurtwegen, maar geeft de toenmalige perceelsnummers aan. Verder staat er geen bebouwing gekarteerd, wat in vergelijking met het oudere kaartenmateriaal aangeeft of doet vermoeden dat het onderzoeksgebied nog steeds een akkerland was.

1.2.7 Topografische kaart NGI, 1939

Op de topografische kaarten van het NGI uit het einde van de 19^e eeuw staat het onderzoeksgebied nog steeds als hetzelfde onbebouwde akkerland gekarteerd, dat geldt ook voor de topografische kaart uit 1904.

Het is pas vanaf het kaartenmateriaal van 1939 dat er een duidelijke wijziging is in het landgebruik van het onderzoeksgebied.

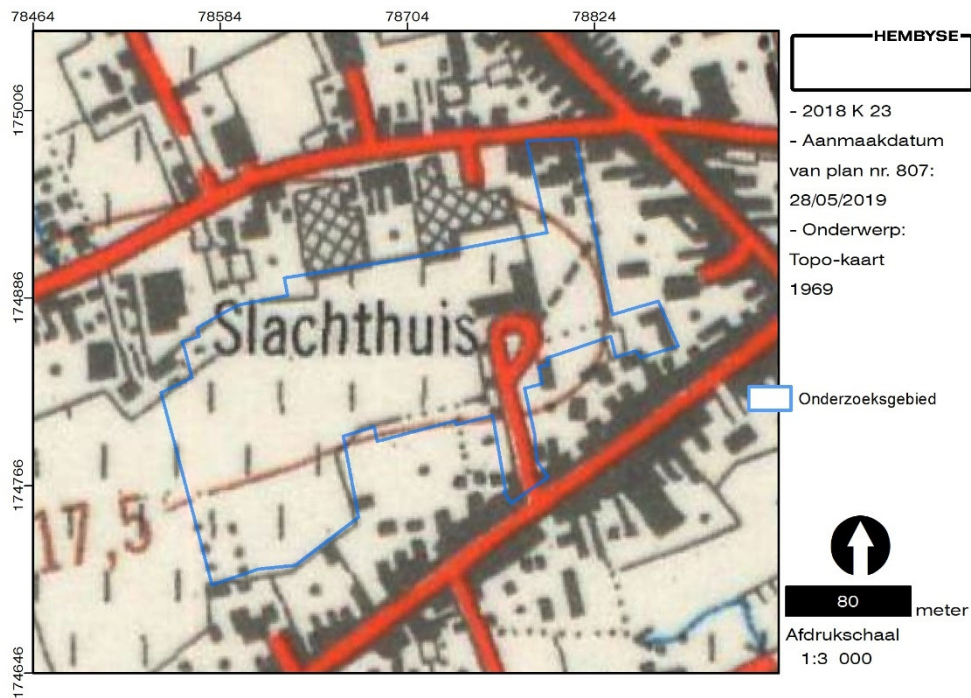
Figuur 11. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1939.

Op dit kaartenmateriaal is zichtbaar hoe de intensiteit van de bewoning rond het onderzoeksgebied begint toe te nemen en in de oostelijke uithoek van het onderzoeksgebied verschijnt voor het eerst ook bewoning. Hiervan is heden ogenschijnlijk niks bewaard.

De rest van het onderzoeksgebied is een open gebied (vermoedelijk akkerland), met de buurtweg die nog steeds het onderzoeksgebied doorkruist. Langs de huidige toegangsweg tot het onderzoeksgebied verschijnen tevens kleine gebouwtjes, ook hiervan is heden niks bewaard. De gebouwen zijn mogelijk deze van een (nu reeds verdwenen) tankstation, waarvoor de vergunning in 1932 is afgeleverd.

1.2.8 Topografische kaart NGI, 1969

Na de Tweede Wereldoorlog begint de streek zijn rurale karakter en zijn eigenheid volledig te verliezen, om plaats te maken voor een modernistische, haast brutalistische vooruitgang van de economie en de bewoningsdensiteit. Dit zet zich tot op vandaag voort.

16

>> volgende pagina

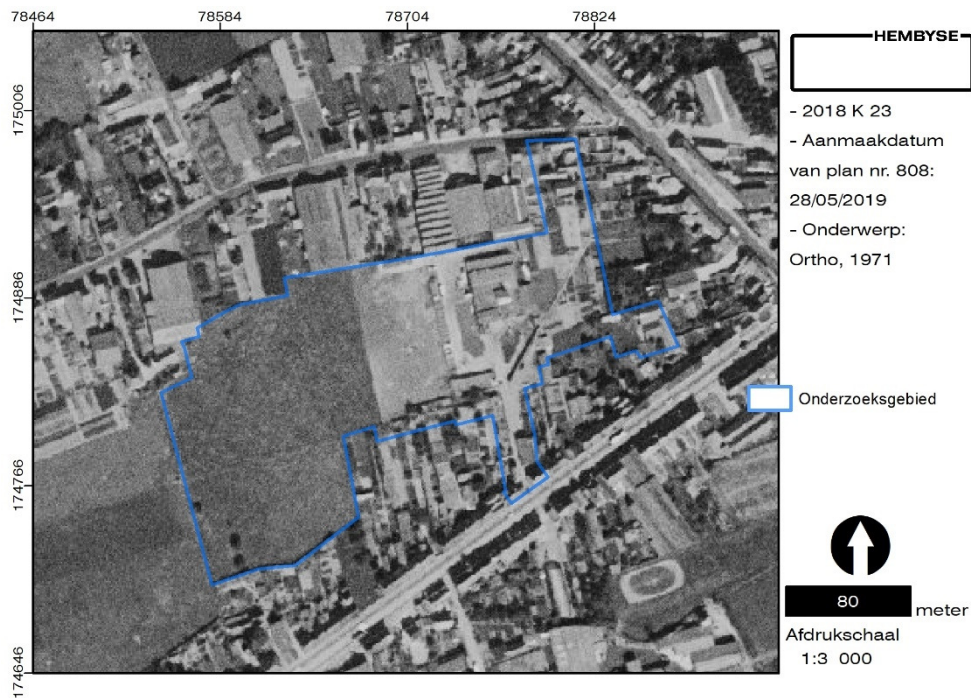
Figuur 12. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1969. Onder: de loskaaien waar het voormalige hoofdgebouw stond (met foto van het bedrijf in werking, 2017 of eerder).

Binnen het onderzoeksgebied verschijnt voor het eerst een hogere densiteit aan bebouwing, het gaat om een toegangsweg met een cul-de-sac en de eerste gebouwen van het slachthuis. Dit slachthuis (slachthuis Goossens) bestond toen nog uit één hoofdgebouw en bijgebouwen, waarvan helemaal niks bewaard is. Het oorspronkelijke hoofdgebouw is vervangen door een gebouw met los- en laadkaaien. De rest van het onderzoeksgebied staat op deze kaart gekarteerd als akkerland.

1.2.9 Orthofoto uit 1971

In de sloopinventaris wordt verwezen naar het feit dat de activiteiten op de site starten in 1973, maar dat er reeds een slachthuis aanwezig was (Firma Lavens). Dit is het aangeduide slachthuis op het kaartenmateriaal van 1969, dat waarschijnlijk sinds 1950 aanwezig was.

Het volledige oostelijke deel van het onderzoeksgebied wordt ingenomen door de gebouwen van het slachthuis.

Figuur 13. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1971.

Deze gebouwen reiken van de N43 tot aan de Nijverheidsstraat. Er kon over deze fase van de bebouwing weinig informatie worden teruggevonden.

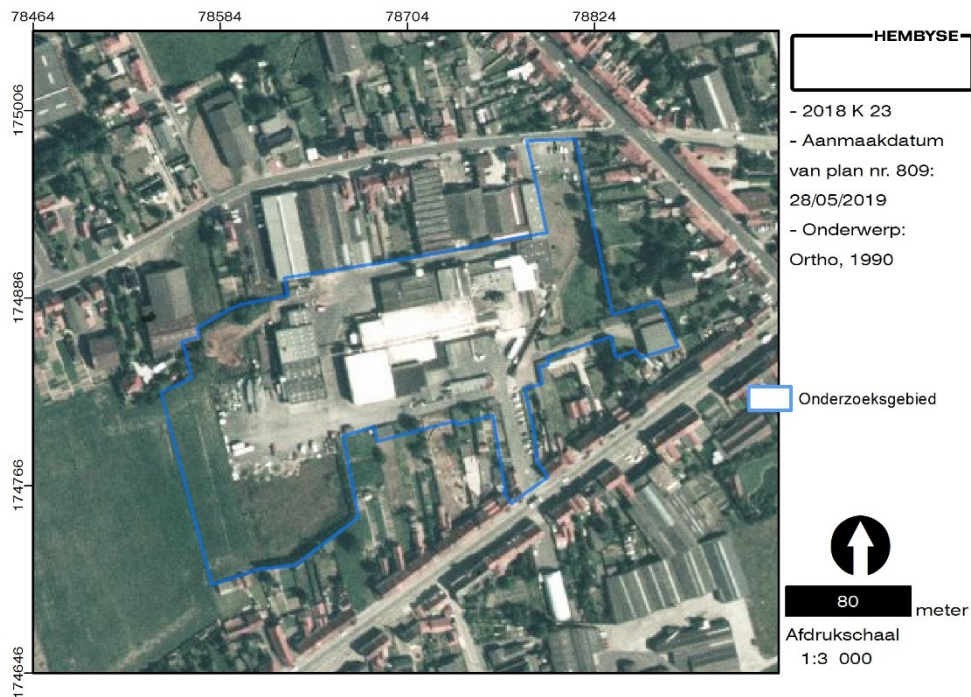
In het westelijke deel van het onderzoeksgebied is er duidelijk sprake van een akkerland, wat een bevestiging is van de interpretatie van het kaartenmateriaal, waarop zichtbaar is hoe het gebied ten minste sinds 1675 dit landgebruik vertoonde.

Het is opvallend dat de buurtweg nog steeds op deze luchtfoto zichtbaar is en waarschijnlijk dus ook als dusdanig nog in gebruik was.

1.2.10 Orthofoto uit 1990

Hetzelfde is zichtbaar op de orthofoto uit 1990: de buurtweg loopt van de Nijverheidsstraat door het oostelijke deel van het onderzoeksgebied, waar een deel van de oudere bebouwing reeds is gesloopt. In westelijke richting zijn duidelijk nieuwe gebouwen opgetrokken, waarvan een groot deel heden nog aanwezig is.

Het gaat voornamelijk om hallen waarin de verschillende stappen van het slachten van de dieren uitgevoerd werden.

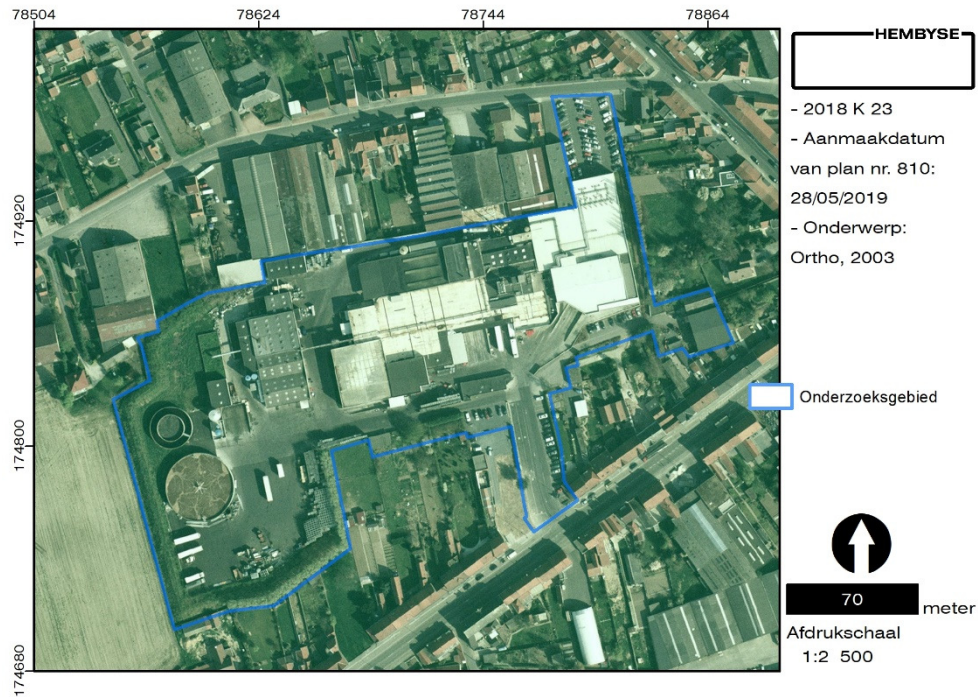

Figuur 14. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1990. Onder: de huidige toestand van een dergelijk gebouw, de binnenzijde van de gebouwen geeft een ongewoon macabere indruk.

Er is ook een aanzienlijke uitbreiding van de infrastructuur in westelijke richting, het akkerland heeft plaats gemaakt voor een aantal loodsen en een verharding, waarop een buitenopslag van goederen en materialen. Men kan zich de enorme hoeveelheden slachtafval voorstellen, die door het slachten van duizenden dieren werd gegenereerd.

1.2.11 Orthofoto uit 2003

Aan het begin van de 21^e eeuw bestaat de site voor het grootste deel zoals vandaag de dag. Het centrale gebouwencomplex is weinig veranderd, maar in het oostelijke deel van het gebied zijn hallen en kantoren gebouwd.

Figuur 15. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2003. Onder: de vergane glorie van de Goossenssite; op de foto is het oostelijke loodsen- en kantorencomplex zichtbaar.

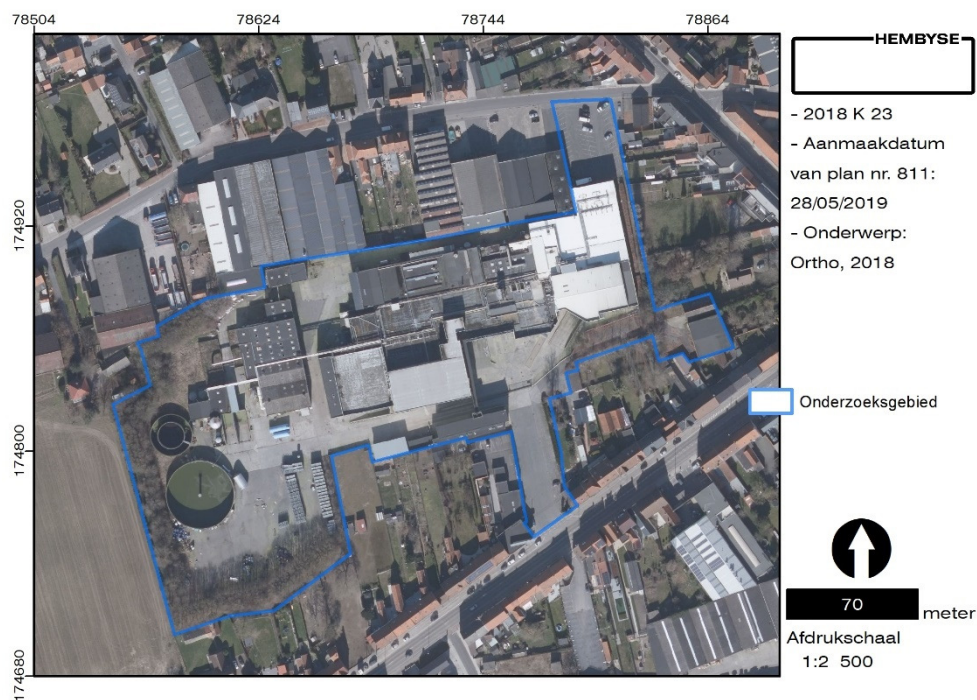
In het westelijke deel verschijnen ook de bassins (slibbekken en waterzuivering), maar ook de talud rond het westelijke deel van het onderzoeksgebied. Waarschijnlijk is de uitgegraven grond voor de bouw van de bassins en de verharding in deze zone gebruikt om de talud op te werpen.

Figuur 16. Zicht op het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied vanop het slibbekken.

1.2.12 Orthofoto uit 2018

Op de vrij gedetailleerde luchtfoto uit 2018 is de situatie zichtbaar voorafgaand aan het verlaten van de site en de eerste afbraakwerken in september 2018. Dit is ook de situatie die tijdens het plaatsbezoek in november 2018 werd aangetroffen.

Figuur 17. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2018. Onder: zicht op de gedeeltelijk afgebroken stallen, het geheel geeft een apocalyptische indruk.

Het volledige onderzoeksgebied wordt ingenomen door de gebouwen van het slachthuis, ook in zuidelijke richting is een deel van de tuinen van de woningen aan de N43 ingenomen voor de bouw van een fietsenstalling en een nieuw kantoorgebouw (dat bewaard blijft in de nieuwe toestand). In het noordelijke deel

van het onderzoeksgebied zijn reeds stallen, slachthallen en koelcellen afgebroken, het geheel ligt er nu verlaten en verloederd bij.

2 Tussentijds besluit

Op basis van de algemene historische gegevens kan worden gesteld dat het onderzoeksgebied ten minste sinds 1675 in gebruik was als een akkerland, waarbij uit het oudste historisch kaartenmateriaal aanwijzingen zijn voor een systematische ontginning van het gebied. Het is vooralsnog niet gekend welk “ruw” gebied dan wel ontgonnen is: gaat het om een veen, een bosgebied of een heidegebied? Op basis van het toponiem “Mersch strate” kan men verwachten dat het om een laaggelegen en nat gebied ging, maar of er dan een moerassig gebied is drooggelegd, dan wel een veen ontgonnen en daarna droog gelegd, kan niet langer worden achterhaald. Tussen de Kleine Heerweg en de Leie is sprake van ontginningen van “vennen” en in het zuiden van Beveren-Leie, in de richting van Deerlijk, is er sprake van ontginningen van bos (het zogenaamde “Methelabos”).

“Oorspronkelijk wordt enkel het noordelijke en middelste gedeelte van Beveren-Leie bewoond (zandlemige kouterlanden). In dit gedeelte bevinden zich de Grote en Kleine Heerweg, en enkele wegen landinwaarts die de grote hoeven met de heerwegen, de Leie en de kerk verbinden. Het centrale gedeelte van de gemeente wordt ingenomen door het moerasgebied de Vennen en in het zuidelijke gedeelte ligt het Methelawoud. Circa 1050-1100 wordt het Methelawoud in het zuidelijke gedeelte van Beveren gerooid en op de vrijgekomen gronden worden ontginningshofsteden gebouwd.”⁵

24

Het Methela-bos strekte zich uit over Desselgem en Beveren-Leie, met stukken in het huidige Waregem en Harelbeke. Circa 1050-1100 wordt het hele gebied gerooid en worden er op de vrijgekomen gronden grote en kleine hoeves opgetrokken⁶. De ontginning, waarvan de percelen op het plan van 1675 mogelijk de sporen zijn, zou dus in de 11^e eeuw hebben plaatsgevonden, waardoor men kan vermoeden dat de bewoning in dit gebied pas in de late Middeleeuwen is begonnen. Dit zegt echter niks over de oudere bewoning (Romeinse periode en ouder). De kans op het aantreffen van sporen en structuren uit de vroege en volle Middeleeuwen zou dan ook heel klein zijn. De bouwwijze van de nederzettingen in de late Middeleeuwen laat archeologisch gezien weinig sporen na en vanaf 1675 tot in de 20^e eeuw is er geen sprake van bewoning binnen het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied wordt in die 17^e-eeuwse fase doorkruist door een landweg, die tot in de late 20^e eeuw als een buurtweg blijft bestaan. Na de Tweede Wereldoorlog begint de bouw en de stelselmatige uitbreiding van het slachthuis Goossens, dat in 2018 zo goed als het volledige onderzoeksgebied dekt met loodsen, stallen, kantoren, betonverharding, los- en laadkaaien, slachtinstallaties,

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Beveren-Leie [online], <https://id.erfgoed.net/themas/15748> (geraadpleegd op 28 mei 2019).

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Meelstraat [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/15646> (geraadpleegd op 29 mei 2019).

enzovoort. Het voormalige akkerland is volledig verdwenen ten voordele van industriële installaties, die heden volledig verlaten zijn.

3 Bibliografie voor deel 8

Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Beveren-Leie* [online], <https://id.erfgoed.net/themas/15748> (geraadpleegd op 28 mei 2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Meelstraat* [online], <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/15646> (geraadpleegd op 29 mei 2019).

Gysseling M., 1960. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

<https://lib.ugent.be/>

<https://search.arch.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 8

Figuur 1. Een oude Leie-arm te Beveren-Leie (©Leideal) ten westen van de Grote Heerweg.....	3
Figuur 2. Vastberaden vlasarbeiders op de Leieboorden	4
Figuur 3. Het slijten van geiten in Beveren-Leie	5
Figuur 4. Boven: het kerkje van Beveren-Leie in 1813 (@Erfgoedinzicht.be). Onder: de door de Belgische genie verwoeste kerk, nu deel van de gemeentelijke begraafplaats.	6
Figuur 5. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart uit 1675. 9	
Figuur 6. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Villaret.	10
Figuur 7. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris.	11
Figuur 8. Situering van het onderzoeksgebied op de kaart van Vandermaelen. ...	12
Figuur 9. Situering van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.	13
Figuur 10. Situering van het onderzoeksgebied op de kaarten van Popp.	14
Figuur 11. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1939.	15
Figuur 12. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1969. Onder: de loskaaien waar het voormalige hoofgebouw stond (met foto van het bedrijf in werking, 2017 of eerder).....	17
Figuur 13. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1971.....	18
Figuur 14. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1990. Onder: de huidige toestand van een dergelijk gebouw, de binnenzijde van de gebouwen geeft een ongewoon macabere indruk.	19
Figuur 15. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2003. Onder: de vergane glorie van de Goossenssite; op de foto is het oostelijke loodsen- en kantorencomplex zichtbaar.	20
Figuur 16. Zicht op het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied vanop het slibbekken.	21
Figuur 17. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2018. Onder: zicht op de gedeeltelijk afgebroken stallen, het geheel geeft een apocalyptische indruk.	22

ONDERZOEK:

Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL

9

Assessment van archeologische data

INHOUDSOPGAVE

1	Bestaande archeologische data	2
1.1	Vastgestelde archeologische zones	2
1.2	Gebieden Geen Archeologie	3
1.3	Centrale Archeologische Inventaris	4
1.4	Bekrachtigde archeologienota's	6
2	Tussentijds besluit	8
3	Bibliografie voor deel 9	9
4	Lijst van figuren	10

1 Bestaande archeologische data

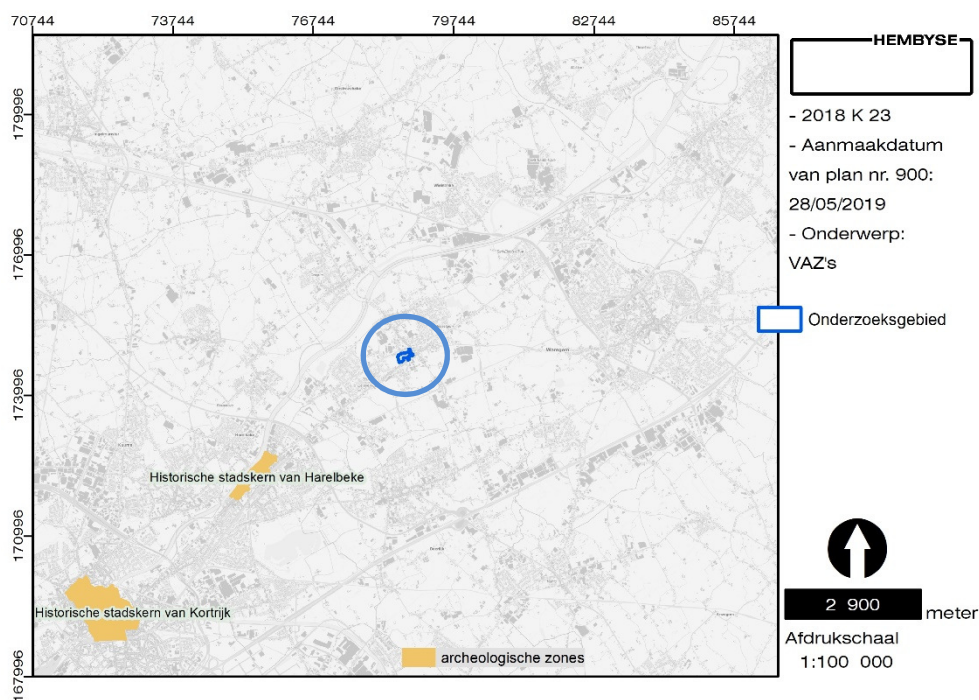
1.1 Vastgestelde archeologische zones

De inventaris van archeologische zones brengt in kaart in welke gebieden archeologische resten of sporen met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid in de grond aanwezig zijn. Bij de selectie van zones door het Agentschap Onroerend Erfgoed spelen twee elementen een belangrijke rol: er moet een goede aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed en er moet een goede aanwijzing zijn dat dit erfgoed nog voldoende goed bewaard is om archeologische waarde te hebben.

De afbakening van archeologische zones is gebeurd op basis van archeologische waarnemingen, landschappelijke, topografische, bodemkundige, historische en andere gegevens.

Het onderzoeksgebied aan de Kortrijkseweg bevindt zich buiten een vastgestelde archeologische zone. De dichtstbij zijnde VAZ's bevinden zich ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, met name ter hoogte van de historische stadskern van Harelbeke (3,5 kilometer), en ter hoogte van de historische stadskern van Kortrijk (8 kilometer). Binnen deze zones wordt de kans op het aantreffen van archeologische sporen over het algemeen hoger geacht dan daarbuiten. De continue en dense bewoning sinds mensenheugenis is hiervoor de achterliggende motivatie.

2

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vastgestelde Archeologische Zones.

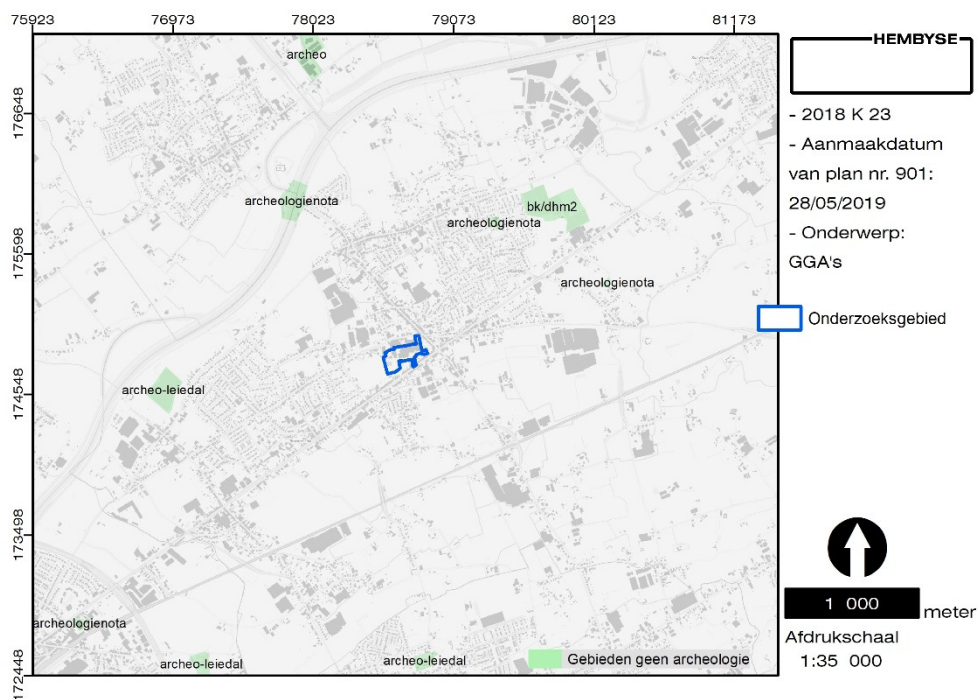
Voor het onderzoeksgebied betekent dit enerzijds dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen en structuren binnen deze zone niet als beduidend groter wordt geacht, anderzijds heeft dit ook zijn invloed op het archeologietraject (cf. deel 2 van de archeologienota).

1.2 Gebieden Geen Archeologie

Op deze kaart worden gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt aangeduid. Aan de vastgestelde gebieden zijn specifieke rechtsgevolgen gekoppeld: bij een stedenbouwkundige vergunning of bij een verkavelingsvergunning moet in sommige gevallen een bekrachtigde archeologienota worden gevoegd (zie Deel 1: Administratieve fiche). Dat moet nooit als de ingreep in de bodem waarvoor de stedenbouwkundige vergunning of de verkavelingsvergunning wordt aangevraagd volledig valt binnen een gebied dat op deze kaart is aangeduid. Deze kaart is dus complementair aan de inventaris van vastgestelde archeologische zones (cf. supra).

De GGA zijn door het Agentschap Onroerend Erfgoed afgebakend op basis van waarnemingen of feiten op basis waarvan kan besloten worden dat er voor dat gebied geen archeologie te verwachten valt. Dit kan het geval zijn wanneer in het verleden intensief archeologisch onderzoek werd uitgevoerd of de bodem zodanig is verstoord dat het eventuele archeologisch erfgoed vernield is (bijvoorbeeld zandwinning, havendokken, ...). Ook andere verstoringen en de impact van vroegere opgravingen zijn in kaart gebracht.

3

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Gebieden Geen Archeologie.

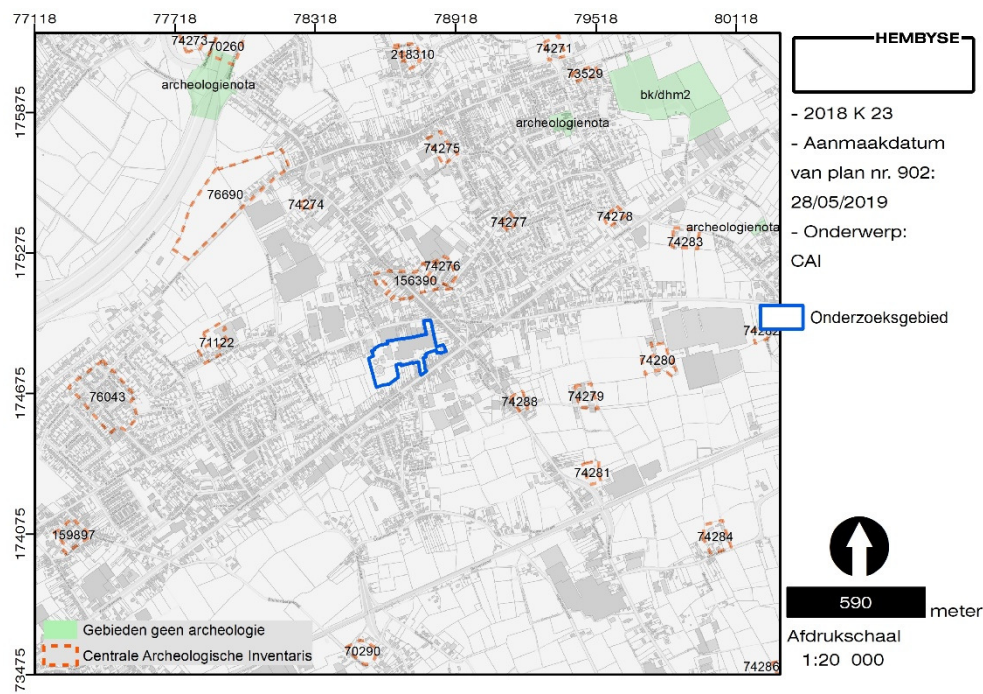
Het huidige onderzoeksgebied is niet gekarteerd als een GGA, wat betekent dat het onderzoeksgebied nog beschouwd wordt als een gebied waarbinnen archeologisch erfgoed **kan** worden aangetroffen. Rondom het onderzoeksgebied staan verschillende zones als een GGA gekarteerd, dit zijn grotendeels gebieden waar reeds archeologisch onderzoek is uitgevoerd. Verschillende zones zijn echter ook als een GGA gekarteerd op basis van het DHMVII dat aantoont dat er sprake is van grote ontgravingen waardoor hier geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt.

Hierbij moet de caveat worden gemaakt dat het updaten van de polygonen van de GGA parallel aan een ander ritme gebeurt dan de update van de CAI. Het kan dus voorkomen dat de huidige stand van de kartering niet één op één afgestemd is. Van een aantal GGA's is dus behalve het polygoon geen data beschikbaar.

1.3 Centrale Archeologische Inventaris

Een groot aantal van de geregistreerde archeologische onderzoeken en vondsten van Vlaanderen staat geregistreerd in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI).

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen archeologische indicatoren in de Centrale Archeologische Inventaris opgenomen.

Figuur 3. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante archeologische indicatoren.

De meest relevante CAI-meldingen bevinden zich ten noorden van de Kortrijkseweg. De CAI-locaties die zich aan de zuidzijde van deze steenweg

bevinden, hebben alle betrekking op hoeves die zijn afgebakend op basis van cartografische elementen: de gebouwen zijn immers terug te vinden op de kaarten van Popp. Ook aan de noordzijde van de Kortrijkseweg zijn verschillende hoeves (CAI74277 en CAI74275) -en een enkele site met walgracht (CAI 74274)- terug te vinden. Ook deze CAI-meldingen zijn afgebakend op basis van hun voorkomen op de kaarten van Popp. De voormalige Hoeve Biebujik (CAI156390), ten noorden van het onderzoeksgebied, betreft een voormalige omwalde hoeve. Deze wordt sinds 1300 vermeld onder diensten van de Gentse Sint-Pietersabdij.

Een belangrijke CAI-melding bevindt zich ten westen van het onderzoeksgebied, nabij het hoogste punt van de regio, met name de Tomberg. Hier werden tijdens veldprospecties en een noodopgraving de restanten aangetroffen van een inheems-Romeinse nederzetting (CAI 76043), bestaande uit houten vakwerkhuisen waarvan de wand met leem bestreken was en het dak bedekt met tegulae en imbrices. Tevens werden een aantal grote afvalkuilen en een brandvlek aangetroffen. De roerende archaeologica bestaan uit aardewerk, glas, bouwkeramiek en natuursteen. Tevens werden enkele metalen vondsten aangetroffen waarvan een aantal wijzen op lokale ijzerwinning. Tot slot kan nog melding gemaakt worden van een tiental silexfragmenten, waaronder een gepolijste bijl, die in het Neolithicum gedateerd kunnen worden.

Ook op de oevers van de Leie, ter hoogte van CAI-locatie 76690 ten noorden van het onderzoeksgebied, werden tijdens een veldprospectie in 1976 een aantal lithische artefacten aangetroffen. Deze worden in het Mesolithicum gedateerd.

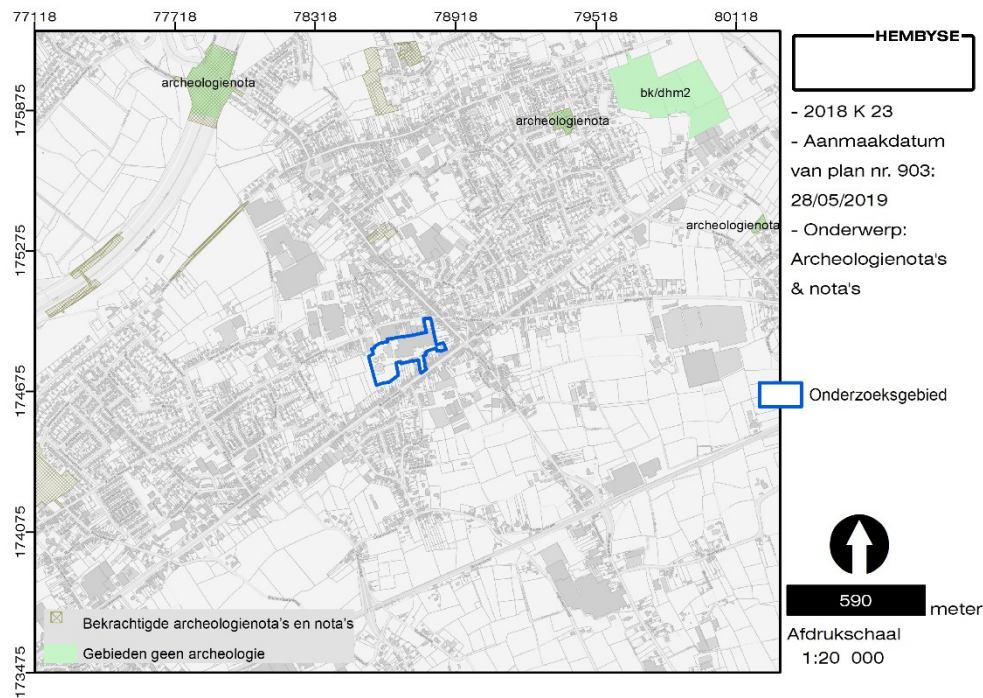
Een laatste belangrijke vindplaats betreft CAI-locatie 159897, ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, waar tijdens een vlakdekkende opgraving in 2011 bewoningssporen uit de Volle Middeleeuwen werden aangetroffen. Het betreft een grote éénschepige structuur en een kleinere vierpalige structuur die mogelijk deel uitmaakt van een groter gebouw. Een aantal kuilen kunnen mogelijk in verband gebracht worden met activiteiten aan de rand van het ven: men denke hier bijvoorbeeld aan visvangst. Op dezelfde locatie werden ook nog een aantal laat-Middeleeuwse afwateringsgreppels aangetroffen.

In Beveren-Leie zijn dus over het algemeen vrij weinig archeologische gegevens beschikbaar, wat niet zozeer een weerslag is van de archeologische realiteit van het gebied, maar eerder een gevolg van de weinig doorgedreven infrastructurele ontwikkeling van het gebied, waarbij preventief of gericht archeologisch onderzoek nog niet aan bod is gekomen. De frequentie van archeologisch onderzoek is de laatste jaren echter wel toegenomen en in het zog van het Onroerenderfgoeddecreet (in voege in 2016) zijn ook in Beveren-Leie gebieden aan archeologisch onderzoek onderworpen, verwoord in bekrachtigde archeologienota's en nota's.

1.4 Bekrachtigde archeologienota's

Sinds 2016 (de wijziging van het Onroerendergoeddecreet, nvdr.) worden alle bekrachtigde archeologienota's en nota's opgenomen in een databank en als dusdanig gekarteerd

Binnen of belendend aan het onderzoeksgebied zijn geen bekrachtigde archeologienota's gekarteerd.

Figuur 4. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante archeologienota's en nota's.

Binnen de landschappelijke en aardkundige situering waarin het onderzoeksgebied zich bevindt, zijn drie archeologienota's van belang. Het gaat om de sites Liebaardstraat, Zilverbergstraat en Sint-Jansstraat.

Waregem – Liebaardstraat 93: in dit onderzoek¹, gelegen ten noorden van het onderzoeksgebied, werd op basis van de gekende aardkundige en landschappelijke data een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Middeleeuwen vooropgesteld, en een heel hoge verwachting voor archeologische resten uit de Nieuwe Tijd in het noordoosten van het plangebied. Bijgevolg werd een zone afgebakend waarbinnen in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek dient uitgevoerd te worden. Nadat de verwachting voor eventuele resten uit de Steentijd voldoende onderzocht is, dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden.

¹ Schoups A. & Alma X., 2019. Liebaardstraat 93, Desselgem, gemeente Waregem. Een archeologienota, Geel.

Waregem – 2016-DES/ZIL & 2017-DES/ZIL-2017B308: in een eerste onderzoek², gelegen ten noordoosten van de Kortrijkseweg, werd een gebied onderzocht naar aanleiding van de geplande verkaveling. Er werd vastgesteld dat er een lage kans was op het aantreffen van in situ bewaarde steentijdartefactensites omwille van het eeuwenlange gebruik van het gebied als landbouwgrond. Tevens kon middels de bureaustudie niet worden ingeschat wat de eventuele aard van de mogelijk aanwezige grondsporen uit de Metaaltijden, Romeinse periode of Vroege Middeleeuwen was. Bijgevolg werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens deze prospectie met ingreep in de bodem werden een aantal kuilen aangetroffen, die echter niet als archeologisch waardevol geïnterpreteerd werden. Bijgevolg werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Vervolgens werd door de opdrachtgever -in het kader van een uitbreiding van de verkavelingsaanvraag- geopteerd voor een landschappelijk booronderzoek op het noordelijke perceel.³ Aangezien dit booronderzoek aantoonde dat er sprake was van een gelijkaardige bodemopbouw als in het zuidelijker gelegen perceel (dat tijdens het proefsleuvenonderzoek middels bodemprofielen onderzocht kon worden), werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Waregem – Sint-Jansstraat: dit onderzoeksgebied betreft een voormalig industrieterrein waarbij de fabrieksgebouwen vrij recent werden gesloopt en het terrein werd gesaneerd. Bijgevolg was er sprake van diepgaande bodemingrepen en dus een verstoring van het grootste deel van het onderzoeksgebied. In het noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt zich een onverstoorde zone die voldoende groot (circa 10000m²) werd geacht om te onderzoeken middels proefsleuven. Er werd immers een hoge verwachting vooropgesteld voor grondsporen uit de Metaaltijden, de Romeinse periode en de Middeleeuwen.

7

Op basis van deze archeologienota's kan worden gesteld dat de verschillende onderzoekers enkele duidelijke archeologische aanwijzingen hebben verwoord:

Indien uit de aardkundige data een eenduidige stratigrafische sequentie blijkt aanwezig te zijn (cf. aardkundige data) is de kans op een bewaring van steentijdartefactsites gering en is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk om sporensites vast te stellen. Hierbij ligt de focus op grondsporen uit de Metaaltijden, Romeinse periode en de Middeleeuwen.

² Vervoort R., 2016. Archeologienota: Zilverbergstraat 50-54, Desselgem, Waregem (prov. West-Vlaanderen), Borgerhout.

³ Vervoort R., 2017. Archeologienota: Zilverbergstraat 50-54, Desselgem, Waregem (prov. West-Vlaanderen), Borgerhout.

2 Tussentijds besluit

Men kan mits enige voorzichtigheid stellen dat de bestaande archeologische data er op wijzen dat de kouterruggen nabij de Leie gunstig gelegen posities waren en aldus een grote aantrekkingskracht uitoefenden op de mens doorheen alle periodes. Er is immers sprake van sporensites uit verschillende periodes (inheems-Romeinse periode, Volle Middeleeuwen,...).

Op basis van de bestaande archeologische data kan dus gesteld worden dat er voor het onderzoeksgebied aan de Kortrijkseweg geen verwachting is naar de aanwezigheid van steentijdartefactensites: het historische landgebruik biedt de kans om sporensites aan te treffen, terwijl de aardkundige data de aanwezigheid van begraven paleo-bodems uitsluit waardoor de verwachting naar steentijdartefactsites zo goed als nihil is.

De verwachting moet dus worden beperkt tot sporensites (grondsporen) uit het Holoceen. Deze sporen bevinden zich over het algemeen vlak onder de bouwvoor en worden bij een landgebruik als landbouwgrond over het algemeen slechts gedeeltelijk verstoord. Op basis van het reeds uitgevoerde archeologisch onderzoek in de regio concentreren de sporensites zich op de kouterruggen ten zuiden van de Leie. De datering van de sporen is ruim en gaat van de Metaaltijden, de Romeinse Tijd tot de Middeleeuwen.

Wat deze gegevens betekenen voor de algemene verwachting en de kans op archeologische kenniswinst binnen het huidige onderzoeksgebied, wordt besproken in Deel 10 van deze archeologienota. Op basis van de synthese van de aardkundige data en de data van het huidige landgebruik, zal moeten worden besloten of er binnen het onderzoeksgebied nog een reële kans is om ook ondiep bewaarde sporensites aan te treffen.

3 Bibliografie voor deel 9

Naslagwerken

Schoups A. & Alma X., 2019. *Liebaardstraat 93, Desselgem, gemeente Waregem. Een archeologienota*, Geel.

Vervoort R., 2016. *Archeologienota: Zilverbergstraat 50-54, Desselgem, Waregem (prov. West-Vlaanderen)*, Borgerhout.

Vervoort R., 2017. *Archeologienota: Zilverbergstraat 50-54, Desselgem, Waregem (prov. West-Vlaanderen)*, Borgerhout.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vastgestelde Archeologische Zones.....	2
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Gebieden Geen Archeologie.	3
Figuur 3. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante archeologische indicatoren.	4
Figuur 4. Situering van de voor het onderzoeksgebied relevante archeologienota's en nota's.	6

ONDERZOEK:

Waregem, Goossenssite

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Datering en interpretatie van de dataset	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	2
1.3	Waardering van de archeologische site	4
1.4	Impact van de geplande werken	4
2	Vervolgtraject	6
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	6
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	7
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	7
2.4	Randvoorwaarden.....	8
3	Bibliografie.....	9
4	Lijst van figuren	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Datering en interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, met het oog op de herinrichting van een voormalige slachthuissite.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Het bureauonderzoek kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- er werd een terreinbezoek en een visuele inspectie van het projectgebied uitgevoerd zowel met het oog op het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie als voor het registreren van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren

2

Het onderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er bewaarde archeologische sites aanwezig zijn- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het projectgebied nagenoeg volledig verhard is en bebouwd is met industriële gebouwen. Het bevindt zich op een kouterrug op de zuidelijke oever van de Leie. Een dergelijke combinatie van geomorfologische elementen binnen een landschap oefent een grote aantrekkingskracht uit op de mens en dit doorheen alle tijden. De aardkundige data wijzen dan weer op een situatie waarbij aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen van de eerste bewoners van het gebied na de laatste ijstijd, zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn

immers **geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten**. Indien de resten van deze eerste bewoning door bodemvorming zowel in de oppervlakte als in de diepte in dit quartaire sediment zouden zijn verplaatst, zouden deze in theorie bewaard kunnen zijn, ware het niet dat er sprake is van een **bodem waarbij de bovenste 30 centimeter van de laat-Pleistocene sedimenten in de bouwvoor is opgenomen en dus is verstoord**. Men kan binnen het onderzoeksgebied in theorie op dieper niveau een droge lemige zandbodem met een verbrokkelde textuur B-horizont verwachten, wat wijst op een voormalig gebruik als **akkerland**. Op basis van deze elementen kan er van worden uitgegaan dat het gebied ten minste sinds het midden van de 18^e eeuw een akkerland was, langsheen de verbindingsweg tussen Kortrijk en Gent.

Na de Tweede Wereldoorlog lijkt de bewoning toe te nemen en zich langs deze assen te verspreiden. Binnen het onderzoeksgebied wordt het eerste slachthuis dan voor een eerste keer weergegeven op het historische kaartmateriaal. Doorheen de jaren vinden verschillende aanpassingen en uitbreidingen plaats, tot het volledige onderzoeksgebied is volgebouwd. Eind 2016 worden de activiteiten op het grondgebied Waregem stopgezet, en verhuist de firma naar Tielt.

Op basis van de archeologische data in de omgeving van het onderzoeksgebied kan gesteld worden dat er voor het gebied vanuit een aardkundige en historische benadering een verwachting is naar de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren, aangezien het onderzoeksgebied zich in een zone bevindt die (landschappelijk) eerder aansluit bij de historische kern van Beveren-Leie, waar sporen uit de Metaaltijden, de inheems-Romeinse periode en de Volle Middeleeuwen werden aangetroffen. De dorpskern zelf gaat dus terug op een oude nederzetting. Het blijkt echter dat er duidelijke aanwijzingen zijn dat er geen archeologisch erfgoed meer moet worden verwacht: wanneer deze gegevens worden teruggekoppeld naar de gegevens van de bestaande (infrastructurale en aardkundige) toestand van het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat **de industriële bebouwing een zeer grote impact heeft gehad op de mogelijke aanwezigheid van archeologische sporen en structuren**.

Een vergelijkbare waardering is reeds gebeurd voor de bekrachtigde archeologienota's voor de herbestemming van de Fondatelsite¹ (Herne, VI.-Br.) en dichtbij het huidige onderzoeksgebied voor de verkaveling van de Francarsite te Deerlijk (W.-VI.)². De kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sites op voormalige industriële terreinen wordt over het algemeen als zeer laag ingeschat. De afwezigheid van een bewaard akkerland onder de industriële architectuur wordt bevestigd door de boringen die op het terrein zijn gezet en dus blijken geven van de meest recente aardkundige toestand, waarbij het volledige terrein verstoord blijkt te zijn.

¹ De Smaele & Pieters, 2018a.

² De Smaele & Pieters, 2018b.

1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens van de bureaustudie kan dus worden gesteld dat:

- Het onderzoeksgebied bevindt zich op een lichte verhevenheid in het landschap, die ontstaan is door fluviatiele afzettingen tijdens het Pleistoceen.
- In de quartair-geologische data kan worden afgelezen dat de laat-Pleistocene sedimenten in het Holoceen niet zijn afgedekt en dat deze sedimenten dus dagzomen.
- Op basis van de bodemkaart blijkt dat de bovenste delen van de laat-Pleistocene sedimenten in de bouwvoor (landbouw) zijn opgenomen, waardoor kan worden besloten dat er geen afgedekte (oude) maaiveldniveaus binnen het projectgebied aanwezig zijn. De antropogene horizonten (ploegvoor) liggen immers rechtstreeks op de Pleistocene sedimenten !
- Er bijgevolg geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van begraven paleo-bodems (door Holocene processen afgedekte niveaus of B-horizonten, ...), waardoor er geen kans is op het aantreffen van steentijdartefactensites (uit de overgang van het Laat-Pleistoceen naar het Holoceen, bijvoorbeeld Mesolithische sites).
- In theorie blijft in een akkerland de kans op de aanwezigheid van sporensites (grondsporen) mogelijk, tenzij er een verstoring van het akkerland kan worden vastgesteld. Dit strookt met de vaststellingen van het archeologisch onderzoek in de regio.
- De recente verstoring van de bodem door de bouw van de bedrijfsinfrastructuur sinds de tweede helft van de 20^e eeuw reikt voldoende diep in het sediment om de bewaring van goed bewaarde sporensites (grondsporen) uit te sluiten. Aangezien het archeologisch niveau waarop sporensites kunnen voorkomen zich vrij ondiep bevindt, is de kans zeer groot dat de bestaande bebouwing een nefaste impact heeft gehad op het bodemarchief.

Op basis van de ingezamelde onderzoeksdata kan dus worden gesteld dat er binnen het huidige onderzoeksgebied geen archeologische sporen of structuren aanwezig zijn die een potentieel op archeologische kenniswinst bevatten. De vastgestelde verstoringen van de bodem beperken immers het potentieel op het aantreffen van goed bewaarde grondsporen. De geplande herinrichting van de site heeft dan ook geen impact op de archeologische kennis.

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit een gedeeltelijke verstoring van het bodemarchief.

Hiervoor is gepland (zie ook deel 2 van de archeologienota voor meer details):

- Het renoveren van een deel van de bestaande bebouwing
- Het slopen van een deel van de aanwezige infrastructuur
- Het opruimen van de reeds gesloopte delen
- De nieuwbouw van een aantal bedrijfsunits
- Uitbreken en opnieuw aanleggen van verharding
- Rooien van een aantal bomen
- Het inrichten van een aantal groenzones

Gelet op het feit dat in het volledige onderzoeksgebied weinig tot geen kans is op het aantreffen van bewaarde archeologische sporen en structuren die een potentieel op kenniswinst bevatten, dienen geen maatregelen genomen te worden teneinde deze archeologische structuren en de daarin vervatte kennis te behoeden voor vernietiging.

De geplande werken hebben dus geen negatieve impact op het archeologisch kennispotentieel.

2 Vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

Bureauonderzoek:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De bestaande landschappelijke en geologische bronnen duiden op een laat-Pleistocene situatie die ongunstig is voor het aantreffen van sporen van menselijke activiteiten. De bestaande landschappelijke en geologische bronnen duiden ook op een Holocene landschappelijke situatie op een verhevenheid in het landschap, waarop ten westen van het onderzoeksgebied de historische kern van Beveren-Leie is ontstaan. Naar bewaring van archeologische sporen en structuren bieden deze data geen specifieke verwachting.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

Het gebied bevindt zich op een landschappelijke situatie die traditioneel beschouwd wordt als archeologisch waardevol of een hoog potentieel bevattend.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

De geplande werken voorzien een gedeeltelijke verstoring van het bodemarchief: een deel van de bestaande bebouwing blijft immers behouden en wordt gerenoveerd, een groter deel van de bestaande bebouwing wordt afgebroken en heropgebouwd met bedrijfsunits (89,3%).

- *Is verder vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Vooronderzoek met ingreep in de bodem is, gezien de gekende verstoring en versnippering van de bodem, niet noodzakelijk voor een volledige waardering van het archeologisch kennispotentieel van de site. Het beschermen van het bodemarchief binnen het onderzoeksgebied is niet noodzakelijk, aangezien er -ten gevolge van de reeds aanwezige bodemverstoringen- een zeer lage kans is op het aantreffen van elementen met een archeologische erfgoedwaarde. Het uittekenen van een vervolgstategie met te nemen maatregelen (Programma van Maatregelen) is niet noodzakelijk.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele onderzoeksmethodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureauonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

<i>Soort onderzoek</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Nuttig</i>	<i>Schadelijk</i>	<i>Noodzakelijk</i>	<i>Evaluatie</i>
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van het huidige bureauonderzoek is de kans op het aantreffen van informatie die het advies zou veranderen zeer klein.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Er zijn geen specifieke onderzoeksvragen die middels geofysisch onderzoek beantwoord kunnen worden. De bodembedekking laat dit niet toe.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De bodemkundige data bieden reeds geen aanwijzingen dat het onderzoeksgebied afgedekte of bewaarde paleo-horizonten bevat.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De bodemkundige data bieden reeds geen aanwijzingen dat het onderzoeksgebied afgedekte of bewaarde paleo-horizonten bevat.
Proefsleuven/-putten	NEE	NEE	NEE	NEE	Er is geen verwachting naar de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen of structuren die middels een prospectie met ingreep in de bodem dienen te worden gewaardeerd.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Binnen het projectgebied zal het bodemarchief door het afbreken van een deel van de bestaande bebouwing en het oprichten van enkele nieuwbouw bedrijfsunits

verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De impact van de werken op het archeologisch kennispotentieel en dus het mogelijke verlies aan historische en archeologische kennis is verwaarloosbaar en aanvaardbaar.

In deze optiek is het uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel erg klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de archeologienota is niet noodzakelijk.

Enige randvoorwaarde: **na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).**

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

De Smaele B. & Pieters H. 2018a. *Archeologienota voor de afbraak van de Fondatelsite en de daarop volgende woonuitbreiding te Herne*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 29, Gent.

De Smaele B. & Pieters H., 2018b. *Archeologienota naar aanleiding van de ontwikkeling van de Francarsite te Deerlijk*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 66, Gent.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

